

Nord-Odal kontrollutvalg

Dato: 10.05.2019 08:30

Sted: Nord-Odal ungdomsskole

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 97736379 evt.

på e-post Torgun.M.Bakken@gs-iks.no.

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 02.05.2019

For leder i Nord-Odal kontrollutvalg, Ole Theodor Holth

Torgun M Bakken

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Nord-Odal kontrollutvalg 10.05.2019

3

Saker til behandling

25/19 Sak N-25/19 Referater og orienteringer.	5
26/19 Sak N-26/19 Samtale med ordføreren.	15
27/19 Sak N-27/19 Informasjon om Nord-Odal ungdomsskole.	16
28/19 Sak N-28/19 Informasjon om prosjekt "Kultur for læring".	17
29/19 Sak N-29/19 Årsregnskap/årsberetning 2018-Nord-Odal kommuneskoger KF.	19
30/19 Sak N-30/19 Årsavslutningsbrev 2018-Nord-Odal kommuneskoger KF.	22
31/19 Sak N-31/19 Årsregnskap/årsberetning 2018.	23
32/19 Sak N-32/19 Årsavslutningsbrev 2018-Nord-Odal kommune.	65
33/19 Sak N-33/19 Samtale med rådmannen.	68
34/19 Sak N-34/19 Etikk og varsling i kommunen.	69
35/19 Sak N-35/19 Prosjektplan forvaltningsrevisjon barnevern.	86
36/19 Sak N-36/19 Endelig bestilling av selskapskontroll i GIR IKS.	95
37/19 Sak N-37/19 Informasjon fra Hedmark revisjon IKS.	97
38/19 Sak N-38/19 Eventuelt.	98
39/19 Sak N-39/19 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	99

MØTEINNKALLING

Nord-Odal kontrollutvalg

Dato: 10.05.2019 kl. 08:30
Sted: Nord-Odal ungdomsskole
Arkivsak: 18/00084

Kontrollutvalgets medlemmer:	Ole Theodor Holth – leder Bjørn Peter Sandmo - nestleder Vigdis Olaussen Mellem
Ordfører:	Ordfører Lise Selnes
Revisor:	Hedmark Revisjon IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.revisor Lina Høgås-Olsen/Laila Irene Stenseth/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Rådmann Runar Kristiansen Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av saklisten uten vedlegg sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	<i>Sekretariatsleder Torgun M. Bakken</i> (I dette møtet er Nina Bolneset sekretær) (Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 977 36 379, TorgunM.Bakken@gs-iks.no)
Invitert til sak:	Ordfører Lise Selnes til sak 26/19
Innkalt til sak:	Rektor Eva Oppi Trøftbråten til sak 27/19. Etatsjef Gro Holt til sak 28/19 Leder Nord-Odal kommuneskoger KF Matthias Göhl til sak 29/19-30/19 (han har gitt beskjed om at han ikke kan komme. Heller ikke styreleder) Rådmann Runar Kristiansen til sakene 31/19-34/19
Hele saklisten med vedlegg legges på	http://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/nord-odal-kommune/ og på kommunens hjemmeside.

SAKSKART			Ca.tid for beh.	Hvem deltar
Saker til behandling				
25/19	19/00031-1	Sak N-25/19 Referater og orienteringer.	08.15	
26/19	18/00064-34	Sak N-26/19 Samtale med ordføreren.	08.45	Ordfører
27/19	18/00039-69	Sak N-27/19 Informasjon om Nord-Odal ungdomsskole.	09.30	Tøftbråten

28/19	18/00039-70	Sak N-28/19 Informasjon om prosjekt "Kultur for læring".	10.15	Holt
		lunsj	11.00	
29/19	18/00166-9	Sak N-29/19 Årsregnskap/årsberetning 2018-Nord-Odal kommuneskoger KF.	11.30	Revisjonen
30/19	18/00166-10	Sak N-30/19 Årsavslutningsbrev 2018-Nord-Odal kommuneskoger KF.	11.45	Revisjonen
31/19	18/00018-22	Sak N-31/19 Årsregnskap/årsberetning 2018.	12.00	Rådmann/ Revisjon
32/19	18/00018-23	Sak N-32/19 Årsavslutningsbrev 2018-Nord-Odal kommune.	12.30	Rådmann/ Revisjon
33/19	18/00039-72	Sak N-33/19 Samtale med rådmannen.	12.45	Rådmann
34/19	18/00039-71	Sak N-34/19 Etikk og varsling i kommunen.	13.30	Rådmann
35/19	19/00048-1	Sak N-35/19 Prosjektplan forvaltningsrevisjon barnevern.	14.00	Revisjon
36/19	19/00005-5	Sak N-36/19 Endelig bestilling av selskapskontroll i GIR IKS.	14.30	Revisjon
37/19	18/00009-28	Sak N-37/19 Informasjon fra Hedmark revisjon IKS.	14.45	Revisjon
38/19	18/00097-17	Sak N-38/19 Eventuelt.	15.15	
39/19	18/00098-17	Sak N-39/19 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	15.30	

Ole Theodor Holth (*sign.*)
kontrollutvalgets leder

Kongsvinger, 2.5.19
Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Arkivsak-dok. 19/00031-1
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-25/19 REFERATER OG ORIENTERINGER.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Oversikt over KS-saker.
2. Oversikt over FSK-saker.
3. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2019.

Fagstoff: (Dette ble sendt ut før påske)

Saksframstilling:

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Ole Theodor Holth
 - Saker fra utvalg for oppvekst og kultur – Bjørn Peter Sandmo
 - saker fra utvalg for eiendom og samfunn – Vigdis Olaussen Mellem
 - Saker fra utvalg for helse og omsorg – Bjørn Peter Sandmo
 - Kommuneskogen - Ole Theodor Holth
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på <http://www.gsi-iks.no/kontrollutvalgene/nord-odal-kommune/>
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer (jf. OA og plan for FR).

Kommunestyremøter i Nord-Odal kommune 2019

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
27.2.19	001/19	Godkjenning av møteprotokoll	Protokoll godkjennes
	002/19	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
	003/19	19 Revidering av plan for forvaltningsrevisjon for 2019 -2020	Kommunestyret vedtar revidert plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020 med de prioriteringene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon, pkt. 2.1.
	004/19	Forvaltningsrevisjon - Selvkost, Nord-Odal kommune	Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport om Selvkost til orientering. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan rapportens anbefalinger er fulgt opp, innen 1.8.19
	005/19	Kontrollutvalgets årsplan 2019	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2019 til orientering.
	006/19	Kontrollutvalgets årsrapport for 2018	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2018 til orientering.
	007/19	Søknad om skjenkebevilling	Kommunestyret gir i medhold av alkoholovens § 1-7 og «Alkoholpolitiske retningslinjer for Nord-Odal» vedtatt av kommunestyret 21.06.2016, sak 037/16 skjenkebevilling for perioden 27.02.2019-30.09.2020 til Odal Rockeklubb. Skjenkebevillingen gjelder Odal Rockeklubbs lokaler i Austvatn, samt innenfor avgrenset uteområde. Styrer: Tove Helen Løkken Brodal Stedfortreder: Lena Katrine Berg Nordli Bevillingen gjelder skjenking av alkoholholdig drikk som følger: 1. Øl og vin (alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2) tillates skjenket i tidsrommet kl. 08.00 – kl. 02.00. Det stilles som vilkår at stedfortreder har avlagt nødvendig kunnskapsprøve

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			innen 01.04.2019. Det stilles som vilkår at Odal Rockeklubb sender arrangementsoversikter til Nord-Odal kommune.
	008/19	Feriestengt barnehage	Barnehagene i Nord-Odal holder stengt sammenhengende 3 ferieuker i juli. 2.Paragraf 7 (Åpningstid) i vedtektene for barnehagene i Nord-Odal endres i tråd med vedtak i saken.
	009/19	Godkjenning av møteprotokoll	
10.4.19	010/19	Referatsaker	
	011/19	Bredbåndssøknad 2019 - kommunalt egenbidrag	Kommunestyret bevilger kr. 3 000 000,- i kommunalt egenbidrag til utbygging av fiberbredbånd i øvrige, tilskuddsberettigede områder i Nord-Odal (Storsjøen Vest, Bukkeneset, Bruvoll, Deler av Knapper og Trautskogen). Utbetalingen forventes å fordeles med 750 000 i 2020 (25%) og 2 250 000 i 2021 (75%), og beløpene avsettes over kommunebudsjettet. Vedtaket forutsetter at Nord-Odal kommune mottatt tilstrekkelig tilskudd fra Nkom/Fylkeskommunen og tilbud fra utbygger som oppfyller kravene til finansiering av utbygging.
	012/19	Delegering til valgstyret	Valgstyret skal ivareta de oppgaver og fatte nødvendige beslutninger som følger av valgloven i forbindelse med Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019. Saker av prinsipiell betydning behandles av kommunestyret.
	013/19	Elektronisk manntall ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	Elektronisk avkryssing i manntallet brukes under valget i 2019 og ved fremtidige valg gjennomføringer.
	014/19	Eidsiva Energi AS – Transaksjon med Hafslund E-CO AS	b. godkjenne og undertegne nye aksjonæravtaler for IEH og Eidsiva, avtale om salg av aksjer i Eidsiva til IEH og ethvert annet dokument som det etter fullmektigens syn er nødvendig eller ønskelig at godkjennes og/eller undertegnes i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av punktene i) – vi) ovenfor og Transaksjonsavtalen; og c. tegne kommunens andel av kapitalforhøyelsen i IEH, samt utføre enhver annen handling som det etter fullmektigens syn er nødvendig eller

Dato	Saksnr	Sakstittel	Vedtak
			ønskelig at utføres i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av punktene i) – vi) ovenfor og Transaksjonsavtalen.
	015/19	Godtgjøringssatser ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	Kommunestyret fastsetter følgende godtgjørelse for stemmestyrenes medlemmer: · Kr. 250,- per time · Reisegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste ytes i henhold til kommunens reiseregulativ
	016/19	Endring i åpningstider ved servicekontoret	Nord-Odal kommunes servicekontor og sentralbord gis ny åpningstid kl. 10.00 – 14.00. Administrasjonshuset vil være åpent kl. 08.00 – 14.30. Endringen trer i kraft fra 1. juni 2019.
	017/19	Kommuneplanens samfunnsdel - utlegging offentlig ettersyn	Kommunestyret vedtar å legge Kommuneplanens samfunnsdel ut på offentlig høring 6 uker, med hjemmel i pbl § 11
	018/19	Planprogram kulturminneplan	Planprogram for Kulturminneplan med tilhørende fremdriftsplan, sendes ut på høring med høringsfrist 10.mai 2019. 2. Endelig vedtak om oppstart av planarbeidet fattes av kommunestyret etter høringsfristen for planprogrammet.
	019/19	Riving av utescene - ny paviljong	Saken utsettes
	020/19	Bosetting av flyktninger 2019	Nord-Odal kommune bosetter 20 personer over 15 år i 2019 i samsvar med anmodning fra Intergrerings- og mangfoldsdirektoratet. Familiejenforening kommer i tillegg. Det søkes erstatning for de tapte bosettingsplasser ved frivillig flytting av to familier fra Nord-Odal kommune i 2017 og 2018.
	021/19	Kommunal garanti til Syverstuen sameie	Nord-Odal kommune gir garanti for lånet på kr. 304 000,- i Odal Sparebank med 5 års nedbetalingstid. Garantien gis som simpel kausjon. Det er et vilkår at alle sameierne gir sin garanti/kausjon. Garantien gjelder i fem år fra lånet utbetales.

Nord-Odal kommune

Innkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtested:
Dato: Tirsdag 02.04.2019
Tid: Kl. 09:00

Medlemmene innkalles herved til ovennevnte møte. Eventuelt forfall må meldes til servicekontoret snarest (tlf. 62 97 81 00 / e-post: postmottak@nord-odal.kommune.no). Er noen inhabil i en sak, må det meldes fra om dette. Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale.

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	Unntatt off.
015/19	Godkjenning av møteprotokoll	
016/19	Delegerte saker	
017/19	Budsjettregulering 2019	
018/19	Eidsiva Energi AS – Transaksjon med Hafslund E-CO AS	
019/19	Godtgjøringssatser ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	
020/19	Kommuneplanens samfunnsdel - utlegging offentlig ettersyn	
021/19	Reguleringsplan 19870001 Sand vest. Spørsmål om endring av reguleringsplan	
022/19	Reguleringsplan 20080001 - Syverstuen boligområde - Vedtak om mindre endring	
023/19	Riving av utescene - ny paviljong	

Sagstua den 26. mars 2019

Tilleggsinnkalling

Utvalg: Formannskapet
Møtested: formannskapssalen
Dato: Tirsdag 02.04.2019
Tid: Kl. 09:00

Medlemmene innkalles herved til ovennevnte møte. Eventuelt forfall må meldes til servicekontoret snarest (tlf. 62 97 81 00 / e-post: postmottak@nord-odal.kommune.no). Er noen inhabil i en sak, må det meldes fra om dette. Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale.

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	Unntatt off.
024/19	Høringssvar - planendring og MTA-/detaljplan for Songkjølen/Engerfjellet vindkraftanlegg	
025/19	Endring i åpningstider ved servicekontoret	

Sagstua den 27. mars 2019

KONTROLLUTVALGET I NORD-ODAL KOMMUNE

TILTAKSPLAN 2019

**KONTROLLUTVALGET I
NORD-ODAL KOMMUNE**

Revidert 12.4.19

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

Kontrollutvalget i Nord-Odal kommune

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): - Saker fra formannskapet – Ole Theodor Holth - Saker fra utvalg for oppvekst og kultur – Bjørn Peter Sandmo - saker fra utvalg for eiendom og samfunn – Vigdis Olaussen Mellem - Saker fra utvalg for helse og omsorg – Bjørn Peter Sandmo - Kommuneskogen - Ole Theodor Holth - Bjørn Peter Sandmo er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) - Sykefravær. - Tilsynssaker. - Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse (en oppdatert oversikt ligger på http://www.gsi.no/kontrollutvalgene/nord-odal-kommune/ (under «Sentrale dokumenter») - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging (sekretariatet utarbeider oversikt).
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Fredag 18.1.19	- Oppfølging av KS-saker, ikke oppfulgte saker. - Rus og psykiatri – overgangen til Ahus, følger for tjenesten? (utsettes til neste møte)
Fredag 8.3.19	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2018 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Frivillighetsarbeid i Nord-Odal (Arild Hovden). - Rus og psykiatri – overgangen til Ahus, følger for tjenesten. - Interimrapport fra revisjonen, ta opp dette under samtalen med rådmannen.
Fredag 10.5.19	- Informasjon om prosjektet «Kultur for læring». - Rådgiving i ungdomsskolen, som eventuell hindring for frafall i vg. (møte på ungdomsskolen?) - Etikk og varsling i kommune (fellessak i alle kontrollutvalgene).
Fredag 6.9.19	•
Fredag 29.11.19	•
2020	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg.
Fredag 18.1.19	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2017.
Fredag 8.3.19	•
Fredag 10.5.19	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018, for Nord-Odal kommune og Nord-Odal kommuneskoger KF. - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2018.
Fredag 6.9.19	Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2019 (ev. i neste møte)

Kontrollutvalget i Nord-Odal kommune

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
Fredag 29.11.19	•
2020	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2018.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.
Fredag 18.1.19	• Oppfølging av FR Startlån (innen 1.1.19)
Fredag 8.3.19	• Bestilling av FR i tråd med plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020.
Fredag 10.5.19	• Prosjektplan forvaltningsrevisjon barnevern.
Fredag 6.9.19	• Ytterligere oppfølging av forvaltningsrevisjon Startlån, jf. KU-sak 4/19 (etterspør også status på utlån og oppfølgingen av lånene). • Oppfølging av FR Selvkost – innen 1.8.19. jf. KS-sak 004/19)
Fredag 29.11.19	•
2020	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg.
Fredag 18.1.19	• Bestilling av selskapskontroll i tråd med plan for 2017-2019.
Fredag 8.3.19	• Prosjektplan selskapskontroll i GIR IKS.
Fredag 10.5.19	• Endelig behandling av selskapskontroll i GIR IKS.
Fredag 6.9.19	•
Fredag 29.11.19	•
2020	•

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Nord-Odal kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
Fredag 18.1.19	• Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2018, jf. NKRFs veiledere. • Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Nord-Odal kommune (inkl. Nord-Odal kommuneskoger KF) for 2019. • Oppdragsavtale for Nord-Odal kommune 2019. • Statusrapport oppdragsavtale for 2018, andre halvår (31.12.18).
Fredag 8.3.19	•
Fredag 10.5.19	•
Fredag 6.9.19	• Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2019 (30.6.19)
Fredag 29.11.19	•

Kontrollutvalget i Nord-Odal kommune

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18. Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).
Fredag 18.1.19	•
Fredag 8.3.19	•
Fredag 10.5.19	•
Fredag 6.9.19	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2020 behandles kontrollutvalget.
Fredag 29.11.19	•

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
Fredag 18.1.19	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2018 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. • Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Fredag 8.3.19	•
Fredag 10.5.19	•
Fredag 6.9.19	•
Fredag 29.11.19	• Kontrollutvalgets årsplan for 2020 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Arkivsak-dok. 18/00064-34
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-26/19 SAMTALE MED ORDFØREREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Lise Selnes til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Nord-Odal kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Arkivsak-dok. 18/00039-69
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-27/19 INFORMASJON OM NORD-ODAL UNGDOMSSKOLE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kommunenes kontrollutvalg skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. For å kunne utøve sitt tilsyn, er det viktig at kontrollutvalget har god kjennskap til kommunens virksomhet, og i den forbindelsen ønsker de bl.a. en orientering om de forskjellige enhetene og de ulike oppgavene i kommunen.

Kontrollutvalget i Nord-Odal har sagt i sin tiltaksplan at de ønsker en generell orientering om **Nord-Odal ungdomsskole**. Kontrollutvalget har også sagt at de ønsker en orientering om hvordan man driver rådgivning for ungdommene i forhold til videregående skole og om hvordan denne rådgivningen har gitt resultater.

Vi har bedt rektor Eva Oppi Trøftbråten om å komme og orientere. Rektor vil også ta med seg en rådgiver som kan si litt om rådgivning for ungdommene.

Arkivsak-dok. 18/00039-70
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Nord-Odal kontrollutvalg

10.05.2019

SAK N-28/19 INFORMASJON OM PROSJEKT "KULTUR FOR LÆRING".

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kommunenes kontrollutvalg skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. For å kunne utøve sitt tilsyn, er det viktig at kontrollutvalget har god kjennskap til kommunens virksomhet, og i den forbindelsen ønsker de bl.a. en orientering om de forskjellige enhetene og de ulike oppgavene i kommunen.

Kontrollutvalget i Nord-Odal har sagt i sin at de ønsker en orientering om prosjektet «Kultur for læring». Kontrollutvalgene i regionen hadde i juni 2017 en felles fagdag hvor bl.a. kultur for læring var et tema. Fylkesmannen i Hedmark v/Anne Cathrine Holth var bl.a. til stede og orienterte kontrollutvalgene. Fra hjemmesiden

<https://www.inn.no/prosjektsider/sepu/kultur-for-laering> har vi hentet følgende:

Kultur for læring er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle grunnskoler (2016-2020) og barnehager (2017-2021) i alle kommuner i Hedmark deltar. Kultur for læring er en felles satsing for utvikling av god kultur for læring og utvikling i hele fylket

Kultur for læring skal prege alle som arbeider med og i barnehage og skole, fra skoleeiere/barnehagemyndigheter ut til den enkelte ansatte i barnehagen og lærere i skolen. Prosjektet er planlagt slik at pedagogisk praksis forbedres kollektivt i alle barnehager og skoler. I Kultur for læring skal alle delta sammen slik at den samlede kompetansen og kapasiteten forbedres.

Dette prosjektet har nå pågått i vel ett og et halvt år og kontrollutvalget ønsker en orientering om hvordan det jobbes med dette prosjektet i Nord-Odal kommune og om det foreløpig er mulig å se noen resultater av arbeidet.

Vi har bedt Etatsjef Gro Holth om å komme og orientere. Hun kunne ikke komme, men har bedt enten rådgiver Yvonne Bunes eller rektor ved ungdomsskolen om å komme i hennes sted.

Arkivsak-dok. 18/00166-9
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang
Nord-Odal kommunestyre
Nord-Odal kontrollutvalg

Møtedato
10.05.2019

SAK N-29/19 ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING 2018-NORD-ODAL KOMMUNESKOGER KF.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for Nord-Odal kommuneskoger KF for 2018, oversendes kommunestyret, med kopi til **foretakets styre og formannskapet**.

Vedlegg:

1. Foreløpig revisjonsberetning, datert 15.4.19.
2. Nord-Odal kommuneskoger årsregnskap og årsberetning for 2018
3. Kopi av revisjonsberetning, datert **xx**
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018.

Saksframstilling:

I forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak (KMD) heter det i kapittel 3 og Særregnskap og årsberetning:

§ 7. Plikt til å utarbeide særregnskap og årsberetning

Foretaket skal for hvert kalenderår utarbeide særregnskap og årsberetning.

§ 8. Bokføring

Foretaket skal følge reglene om bokføring i forskrift 15. desember 2000 nr. 1424 om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) § 2.

§ 19. Særregnskap for foretak som driver næringsvirksomhet

For foretak som driver næringsvirksomhet kan følgende særregler for regnskapet følges:

1. Bestemmelsene i denne forskrift § 9, § 11 til § 15 og § 18 gjelder ikke.
Foretaket skal, så langt annet ikke følger av lov eller forskrift, føre særregnskap etter bedriftsøkonomiske prinsipper, stille opp resultatet, balansen og kontantstrømmene,
2. utarbeide noter og utarbeide årsberetning i tråd med lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven).
I tillegg skal foretaket utarbeide noter i henhold til denne forskrift § 10, med unntak av
3. endringsspesifikasjonen av arbeidskapitalen, og transaksjonsoversikten for kapitalkontoen, samt utarbeide note med oversikt over foretakets investeringer i regnskapsåret og hvordan

disse er finansiert.

- Oppstillingene for resultatregnskapet og investeringsoversikten skal minst vise beløp for
4. vedkommende års særregnskap, opprinnelig vedtatt særbudsjett, regulert særbudsjett og for sist avlagte særregnskap.

- Foretaket rapporterer til staten etter forskrift 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra
5. interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet.

I følge forskriften skal regnskapet avlegges innen 15. februar, som for kommunens regnskap og revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15. april. Hedmark Revisjon IKS har utarbeidet en foreløpig revisjonsberetning, datert 15.4.19 (se vedlegg 1), ettersom årsregnskapet ikke var avlagt innen fristen. Denne revisjonsberetningen blir trukket tilbake når endelig beretning legges fram.

Endelig revisjonsberetningen for 2018, datert xxxx er lagt fram i tråd med mal utarbeidet av NKRF¹.

Det er styret som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken². Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg § 7 komme med uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til styret, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret. Formannskapet får også kopi av kontrollutvalgets uttalelse. Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Kontrollutvalget har innkalt leder Matthias Göhl om å være tilstede og redegjøre for saken.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2018. For regnskapsavslutningen for 2018 har revisor lagt **fram en ren beretning**.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

¹ Norges Kommunerevisorforbund

² Dette praktiseres litt ulikt. Ut fra nevnte forskrift, § 17, kan det se ut til at det er formannskapet som skal gjøre gi innstilling.

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Nord-Odal kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2018 - NORD-ODAL KOMMUNESKOGER KF

Styret for Nord-Odal kommuneskoger KF har ikke avlagt signert årsregnskap for regnskapsåret 2018 innen den fristen følger av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning.

Årsregnskapet uten styrets signatur er oversendt oss fra regnskapsfører pr. 28.02.2019. På grunn av dette og interne prioriteringer er vår revisjon av foretaket i avsluttende fase, men det er behov for å slutføre, avklare og oppsummere resultatet av årets revisjon med foretakets administrasjon før vi konkluderer på vårt arbeid med revisjon av foretakets årsregnskap.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15.04.2019, jf. forskrift om revisjon § 5.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Løten, 15. april 2019

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Styret
Daglig leder

Arkivsak-dok. 18/00166-10
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-30/19 ÅRSVSLUTNINGSBREV 2018-NORD-ODAL KOMMUNESKOGER KF.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken om årsavslutningsbrev fra Hedmark Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg:

1. Kopi av årsavslutningsbrev 2018 fra Hedmark Revisjon IKS.

Saksframstilling:

Hedmark Revisjon IKS har i brev av xxxx sendt kommentarer til årsregnskapet for 2018 til Nord-Odal kommuneskoger KF. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet.

I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at foretaket enten bør korrigere i 2019 eller at det bør hensyntas i framtidige regnskaper. Det er ikke gitt nummerert brev til Nord-Odal kommuneskoger KF i 2018.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til foretaket og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding.

Vi har fått beskjed om at verken daglig leder eller styreleder har anledning til å delta under behandlingen. Kontrollutvalget kan eventuelt be om en muntlig orientering i neste møte, dersom det er behov for det..

Arkivsak-dok. 18/00018-22
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang
Nord-Odal kommunestyre
Nord-Odal kontrollutvalg

Møtedato
10.05.2019

SAK N-31/19 ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING 2018.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Nord-Odal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2018, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Nord-Odal kommunes årsregnskap for 2018.
2. Nord-Odal kommunes for 2018.
3. Kopi av revisjonsberetning, datert 15.4.19.
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018.

Saksframstilling:

I forskrift om årsregnskap og årsberetning (KMD) heter det i § 10 om *Regnskapsfrister og behandling av årsregnskap og årsberetning*:

- Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.
- Årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar i året etter regnskapsåret.
- Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.
- Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.
- Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15. april. Hedmark Revisjon IKS har utarbeidet revisjonsberetningen for 2018 i tråd med mal utarbeidet av NKRF¹.

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. (Forskrift om årsregnskap og årsberetning § 3, første ledd). Det heter videre i § 3, nest siste ledd: Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skalvise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som kommunestyret og fylkestinget har brukt i årsbudsjettet.

I kommunens driftsregnskap beregnes både brutto og netto driftsresultat. Brutto driftsresultat viser kommunens overskudd eller underskudd på drift før avdrag og netto renteutgifter, mens netto driftsresultat viser overskudd eller underskudd på drift etter avdrag og netto renteutgifter, men før avsetninger og bruk av avsetninger. Utgiftsførte avskrivninger føres tilbake («motpost avskrivninger») før netto driftsresultat, fordi avskrivninger ikke skal resultateffekt i kommuneregnskapet. Etter føring av avsetninger og bruk av avsetninger får vi regnskapsmessig mindreforbruk eller merforbruk.

Det er formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg § 7 komme med uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2018. For regnskapsavslutningen for 2018 har revisor lagt fram en ren beretning.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt rådmann Runar Kristiansen om å være tilstede og redegjøre for saken.

¹ Norges Kommunerevisorforbund

13.02.2019

Nord-Odal kommune

Regnskap 2018 m/noter.

13.02.2019

Innhold

Økonomisk oversikt – drift	Side 3
Økonomisk oversikt – investering	Side 4
Økonomisk overisikt – balanse	Side 5
Regnskapsskjema 1a – drift	Side 6
Regnskapsskjema 1b – driftsregnskap	Side 6
Oversikt over netto utgift pr. ansvar	Side 7
Regnskapsskjema 2a – investeringer	Side 9
Regnskapsskjema 2b - investeringsregnskapet	Side 10
Regnskapsprinsipper	Side 11
Organisering av kommunens virksomheter	Side 11
Note nr. 1: Endringer i arbeidskapital	
Note nr. 2: Ytelser til ledende personer og revisor	
Note nr. 3: Pensjoner	
Note nr. 4 :Anleggsmidler	
Note nr. 5: Aksjer og andeler	
Note nr. 6: Langsiktig gjeld	
Note nr. 7: Avdrag på lån	
Note nr. 8: Garantiansvar	
Note nr. 9: Avsetning og bruk av fond	
Note nr. 10: Kapitalkonto	
Note nr. 11: Investeringsoversikt	
Note nr. 12: Selvkost	
Note nr. 13: Fordringer og gjeld til KF	
Note nr. 14: Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven §27	
Note nr. 15: Godtgjørelse revisor	
Note nr. 16: Rentesikring	
Note nr. 17: Strykninger	
Note nr. 18: Leasing	
Note nr. 19: Avskrivning sosiallån	

13.02.2019

Økonomisk oversikt – drift

(hele 1000 kr)

	Note	Regnskap 2018	Reg. bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		17 214	17 602	17 602	16 891
Andre salgs- og leieinntekter		28 421	29 073	28 882	26 605
Overføringer med krav til motytelse		52 669	30 200	30 391	46 089
Rammetilskudd		191 669	192 205	192 205	192 113
Andre statlige overføringer		9 051	10 722	10 722	10 004
Andre overføringer		2 705	4 697	4 697	1 769
Skatt på inntekt og formue		109 634	107 558	107 558	103 183
Eiendomsskatt		19 467	19 342	19 342	19 333
Andre direkte og indirekte skatter		0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1	430 830	411 399	411 399	415 988
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	1	249 010	232 456	228 856	228 998
Sosiale utgifter	1	59 145	60 967	60 967	54 932
Kjøp av varer og tj som inngår tj.prod	1	48 462	42 470	42 220	46 309
Kjøp av tjenester som erstatter tj. prod	1	44 104	40 113	40 113	37 756
Overføringer		27 492	30 808	34 103	35 705
Avskrivninger	4	16 737	10 694	10 694	13 898
Fordelte utgifter		-1 894	-2 927	-2 927	-554
Sum driftsutgifter		443 056	414 581	414 026	417 044
Brutto driftsresultat		-12 226	-3 182	-2 627	-1 057
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		5 039	3 202	3 202	3 571
Gevinst på finansielle instrumenter		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		138	100	100	92
Sum eksterne finansinntekter	1	5 177	3 302	3 302	3 662
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		8 565	7 536	7 536	7 345
Tap på finansielle instrumenter		0	0	0	0
Avdragsutgifter	7	14 028	13 832	13 832	14 280
Utlån		215	175	175	287
Sum eksterne finansutgifter	1	22 808	21 543	21 543	21 912
Resultat eksterne fin.trans.		-17 631	-18 241	-18 241	-18 249
Motpost avskrivninger		16 738	10 694	10 694	13 898
Netto driftsresultat		-13 119	-10 729	-10 174	-5 408
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		7 335	7 335	0	15 039
Bruk av disposisjonsfond	9	8 693	8 693	8 138	10 099
Bruk av bundne fond	9	2 427	2 653	2 653	9 633
Sum bruk av avsetninger		18 455	18 681	10 791	34 771
Overført til investeringsregnskapet		0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	9	1 188	7 335	0	15 039
Avsetninger til bundne fond	9	4 149	617	617	6 989
Sum avsetninger		5 337	7 952	617	22 028
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	17	0	0	0	7 335

13.02.2019

Økonomisk oversikt – investering

(hele 1000 kr)

	Note	Regnskap 2018	Reg. bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom		1 530	3 030	19 828	10 496
Andre salgsinntekter		0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse		305	210	100	16 022
Kompensasjon for merverdiavgift		6 685	11 287	10 643	6 626
Statlige overføringer		0	0	0	0
Andre overføringer		0	40	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		0	0	0	0
Sum inntekter	1	8 520	14 567	30 571	33 143
Utgifter					
Lønnsutgifter	1	584	0	570	620
Sosiale utgifter	1	194	0	191	206
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	1	70 097	74 375	91 499	86 733
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	1	1 233	1 500	1 890	1 126
Overføringer	1	6 685	9 726	10 518	8 348
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	1	0	0	0	0
Fordeelte utgifter		0	0	0	0
Sum utgifter		78 793	85 601	104 668	97 033
Finansstransaksjoner					
Avdragsutgifter	1	3 006	3 500	3 500	2 340
Utlån	1	16 318	20 000	20 000	15 091
Kjøp av aksjer og andeler	1	6 706	1 585	1 600	1 453
Dekning av tidligere års udekket		0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	9	1 530	1 530	1 200	696
Avsetninger til bundne fond	9	1 433	0	0	107
Sum finansieringstransaksjoner		28 993	26 615	26 300	19 686
Finansieringsbehov		99 266	97 649	100 397	83 576
Dekket slik:					
Bruk av lån	1	88 120	92 564	95 297	79 676
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	1	9 572	3 500	3 500	2 447
Overført fra driftsregnskapet		0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	9	8	8	0	0
Bruk av bundne driftsfond	9	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	9	1 565	1 577	1 600	1 453
Bruk av bundne investeringsfond		0	0	0	0
Sum finansiering		99 265	97 649	100 397	83 576
Udekket/udisponert		0	0	0	0

13.02.2019

Økonomisk oversikt – balanse

(hele 1000 kr)

	Note	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
Anleggsmidler		1 238 690	1 102 938
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg	4	533 745	473 838
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	16 765	15 184
Utlån		68 459	61 512
Konserninterne langsiktige fordringer		0	0
Aksjer og andeler	5	33 043	26 337
Pensjonsmidler	3	586 678	526 067
Omløpsmidler		137 866	142 178
Herav:			
Kortsiktige fordringer	1	28 281	43 247
Konserninterne kortsiktige fordringer		0	0
Premieavvik		36 765	32 726
Aksjer og andeler		0	0
Sertifikater	1	0	0
Obligasjoner	1	0	0
Derivater		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1	72 820	66 205
SUM EIENDELER		1 376 556	1 245 116
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		117 663	95 057
Herav:			
Disposisjonsfond	9	9 081	16 595
Bundne driftsfond	9	21 822	20 102
Ubundne investeringsfond	9	440	475
Bundne investeringsfond	9	11 622	10 187
Regnskapsmessig mindreforbruk		0	7 335
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i inv.regnskap		0	0
Udekket i inv.regnskap		0	0
Kapitalkonto	10	75 945	41 610
Endring regnsk.prinsipp drift		-1 247	-1 247
Endring regnsk.prinsipp invest		0	0
Langsiktig gjeld		1 187 348	1 078 754
Herav:			
Pensjonsforpliktelser	3	665 284	634 952
Ihendehaverobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Andre lån	6	522 064	443 801
Konsernintern langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld		71 545	71 306
Herav:			
Kassekredittlån	1	0	0
Annen kortsiktig gjeld	1	71 545	69 744
Derivater		0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld		0	1 562
Premieavvik	1	0	0
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 376 556	1 245 117
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		30 292	23 115
Herav:			
Ubrukte lånemidler	1	30 283	23 106
Ubrukte konserntinterne lånemidler		0	0
Andre memoriakonti		9	9
Motkonto til memorialkontiene		-30 292	-23 115

13.02.2019

Regnskapsskjema 1 A – drift

(hele 1000 kr)

	Regnskap 2018	Reg. bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-109 633	-107 558	-107 558	-103 183
Ordinært rammetilskudd	-191 669	-192 205	-192 205	-192 113
Skatt på eiendom	-19 467	-19 342	-19 342	-19 333
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-2 010	-2 522	-2 522	-2 184
Sum frie disponible inntekter	-322 779	-321 627	-321 627	-316 813
Renteinntekter og utbytte	-4 988	-3 172	-3 172	-3 526
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	8 555	7 536	7 536	7 335
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	13 954	13 832	13 832	14 207
Netto finansinnt./utg.	17 521	18 196	18 196	18 016
Til bundne avsetninger	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	1 188	7 335	0	15 039
Bruk av tidl. regnsk.m. mindreforbr	-7 335	-7 335	0	-15 039
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-8 693	-8 693	-8 138	-10 099
Netto avsetninger	-14 840	-8 693	-8 138	-10 099
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-320 098	-312 124	-311 569	-308 896
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	320 098	312 124	311 569	301 561
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	-7 335

Regnskapsskjema 1 B – drift

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap 2018	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Politikk og sentraladministrasjon	27 679	27 778	31 107	27 307
Oppvekst og kultur	119 994	115 688	114 216	113 527
Helse og omsorg	155 359	146 573	144 872	140 697
Eiendom og samfunn	30 206	28 979	28 269	30 503
Finans	-13 139	-6 893	-6 895	-10 474
Sum fordelt	320 098	312 124	311 569	301 561

13.02.2019

Oversikt over netto utgift pr. ansvar

	Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Just.bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Politisk og sentraladministrasjon					
100	KOMMUNESTYRET	1943	2032	2032	1615
101	FORMANNSKAPET	0	0	0	154
102	UTVALG FOR OPPVEKST OG KULTUR	0	0	0	54
103	UTVALG FOR HELSE OG OMSORG	0	0	0	46
106	UTVALG FOR EIENDOM OG SAMFUNN	0	0	0	54
107	UNGDOMMENS KOMMUNESTYRE	0	0	0	42
110	LIKESTILLINGSUTVALGET	0	0	0	3
111	ELDRES RÅD	0	0	0	32
112	RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE	0	0	0	16
114	DIVERSE NEMNDER OG RÅD	0	0	0	105
116	STORTINGS- OG KOMMUNEVALG	0	0	0	98
119	KONTROLLUTVALG	256	281	281	266
120	RÅDMANNSKONTORET	2790	2605	2569	2673
122	ODAL ØKONOMIKONTOR	4697	4840	4680	4413
123	ARBEIDSMILJØUTVALGET	519	348	348	188
124	SERVICEKONTORET	4498	4640	4580	4507
125	BEREDSKAP	119	65	64	39
150	FELLESFUNKSJONER	7788	7719	11319	7911
151	HTV OG HVO	1073	1077	1062	970
160	REVISJON	897	993	993	994
163	KIRKEFORMÅL	3102	3180	3180	3126
	Sum Politisk og sentraladministrasjon	27 682	27 780	31 108	27 306
Oppvekst og kultur					
200	ADMINISTRASJON	3544	4087	4058	3032
210	GRUNNSKOLEN, ADM OG FELLESUTGIFTER	5501	3580	3538	6514
211	SAND SENTRALSKOLE	20774	20654	20358	20060
212	GARVIK SKOLE	17906	17572	17328	17617
213	NORD-ODAL UNGDOMSSKOLE	21189	21379	21090	19216
240	BARNEHAGER, ADM OG STYRKET TILBUD	1604	1877	1856	1923
241	HAMNINGA BARNEHAGE	0	0	0	0
242	MØLLERBAKKEN BARNEHAGE	4843	5128	5044	4799
244	MO BARNEHAGE	7215	7419	7297	7390
245	KNAPPER BARNEHAGE	4291	4640	4565	4512
247	SAND BARNEHAGE	14929	13161	12935	13342
250	KULTURFORMÅL	1586	1584	1574	1528
253	KULTURSKOLE	1787	1786	1786	1737
255	KULTURHUSET MILEPELEN	255	105	103	3
257	KINO	84	53	52	77
259	BIBLIOTEK	2069	2200	2176	2133
260	BIBLIOTEK BRUVOLL FENGSEL	0	5	0	-69
280	ODAL BARNEVERN	10386	8857	8857	9715
281	Odal PPT	2031	1600	1600	0
	Sum oppvekst og kultur	119 994	115 687	114 217	113 529
Helse- og omsorgsetaten					
300	ADMINISTRASJON HELSE OG OMSORG	1615	1271	1254	2641
301	VIKARBANK	0	748	708	0
302	INTERKOMMUNALT SAMARBEID	2466	2322	2322	1043
312	3. ETASJE NOS	13970	12273	12118	12797
313	2. ETASJE NOS	13680	12559	12397	13473
314	KJØKKEN NOS	5638	5681	5631	5187
315	VASKERI NOS	1357	1398	1382	1398
330	MO SERVICE- OG BOSENTER	70	63	63	38
340	SOLHEIM SYKEHJEM	11661	11098	10955	10978
350	SAND BOSENTER	66	44	44	10
360	HJEMMETJENESTEN	32990	30014	29672	28644
362	TRYGGHETSALARM	-111	0	0	80
370	TRYGGHETSBOILIGER	3478	-5	-5	0
380	MØLLERHUSET BOKOLLEKTIV	4330	4038	3995	4165
381	STORBRÅTEN BOKOLLEKTIV	4995	4877	4823	4788
382	SMÅBRUKET BOKOLLEKTIV	4585	4632	4582	5019
383	HALMHAUGEN BOKOLLEKTIV	6338	5064	4980	5225
384	GARVIKÅSEN BOKOLLEKTIV	4991	5068	5015	4746

13.02.2019

	Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Just.bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
400	HELSEAVDELINGEN	1264	1501	1489	1309
411	HELSESTASJON	3714	4107	3490	2844
412	MILJØRETTET HELSEVERN	535	508	501	406
413	PSYKISK HELSETJENESTE	4024	4949	5459	4632
414	LEGESENTERET	4071	3853	3811	3473
415	ERGO- OG FYSIOTERAPITJENESTE	3585	3117	3089	3931
416	ODAL LEGEVAKT	1768	1700	1700	1700
421	HELSETJENESTER BRUVOLL FENGSEL	-14	7	-13	-1
422	HELDØGNSBOLIG	4022	2456	2410	1207
423	HELDØGNSBOLIG - PRIVAT	2264	2100	2100	444
430	SOSIALE TJENESTER	11844	12454	12399	12539
431	EDRUSKAPSVERN	-1	0	0	-67
432	FLYKTNINGER	-1760	15	0	18
433	NAV STAT - REFUSJON	48	-774	-774	67
440	NOAO	7187	8746	8669	7357
450	FRIVILLIGSENTRAL	688	688	608	608
	Sum helse- og omsorgsetaten	155 358	146 572	144 874	140 699
	Eiendom og samfunn				
600	LANDBRUK OG TEKNIKK	4884	8951	8609	6027
640	RENHOLDSAVDELINGEN	9761	9728	9728	9660
650	DRIFTSAVDELINGEN	10687	5830	5527	10692
680	BRANNVERNET	5064	4665	4613	4317
681	FEIERVESEN	-189	-196	-209	-193
	Sum eiendom og samfunn	30 207	28 978	28 268	30 503
	Finans				
800	SKATT	-128738	-126754	-126756	-122034
810	RAMMEOVERFØRING	-191512	-192205	-192205	-191770
820	GENERELLE STATSTILSKUDD	-2010	-2522	-2522	-2184
830	RENTER OG AVDRAG	18139	18896	18896	18532
840	UTBYTTE, EIERUTTAK MM	-709	-700	-700	-776
850	STARTLÅN	125	0	0	275
860	PENSJON	-13693	-7040	-7040	-11541
870	ØVRIGE INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-14841	-8693	-8138	-2535
	Sum finans	-333 239	-319 018	-318 465	-312 033

13.02.2019

Regnskapsskjema 2 A – Investeringer

(hele 1000 kr)

	Regnskap 2018	Reg.bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	78 793	85 601	104 668	95 309
Utlån og forskutteringer	16 318	20 000	20 000	16 816
Kjøp av aksjer og andeler	6 706	1 585	1 600	1 453
Avdrag på utlån	3 007	3 500	3 500	2 340
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	2 963	1 530	1 200	803
Finansieringsbehov	107 787	112 216	130 968	116 720
<i>Finansiert slik:</i>				
Bruk av lånemidler	88 120	92 564	95 297	79 676
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 530	3 030	19 828	10 496
Tilskudd til investeringer	0	40	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	6 685	11 287	10 643	6 626
Mottatte avdrag utlån og refusjoner	9 877	3 710	3 600	18 469
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	106 212	110 631	129 368	115 266
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	1 573	1 585	1 600	1 453
Sum finansiering	107 785	112 216	130 968	116 719
Udekket/udisponert	0	0	0	0

13.02.2019

Regnskapsskjema 2 B – Investeringer

Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskap (tall i hele 1000 kr)	Regnskap	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2018	2018	2018	2017
Til investeringer i anleggsmidler	78 793	85 601	104 668	95 309
<i>Fordelt slik:</i>				
330 TRYGGHETSBOLIGER	457	500	0	16 871
4999 PROSJEKTERING OG BYGGELEDELSE	0	0	761	0
5001 2017 ØKT IKT-BRUK I SKOLENE	1 393	1 500	1 890	1 207
5002 2017 IKT I BARNEHAGENE	0	0	0	43
5003 2017 VENTILASJONSANLEGG SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	1 759
5004 2017 ALARM SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	151
5005 2017 STOLER GYMSAL SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	126
5006 2017 UTREDNING SFO LOKALER SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	317
5007 2017 HEIS SAND SENTRALSKOLE	1 098	1 098	0	17
5009 2017 UTSKIFTNING VARMEGJENVINNINGER GARVIK SKOLE - ENØK	0	0	0	122
5011 2017 UTVIDELSE AV GATELYSANLEGG KORSHOLEN	420	420	0	47
5012 2017 INNKJØP REKRUTTERINGSMODUL OG PERSONALMELDING	54	0	0	56
5015 2017 INNKJØP AV TO ROBOTGRESSKLIPPERE	83	90	150	126
5016 2017 UTBEDRING AV KJØKKEN PÅ AVDELINGENE NOS	441	441	200	242
5017 2017 UTSKIFTING AV GAMMELT UTSTYR PÅ KJØKKENET NOS	25	31	0	66
5018 2017 SPYLEDEKONTAMINATOR OG NYE SPISESTOLER/DUSJSTOLER	0	0	0	251
5019 2017 UTSTYR TIL MILEPELEN KULTURHUS	23	23	0	229
5020 2017 INNKJØP AV UTSTYR TIL VIDEOKONFERANSE	0	0	0	184
5021 2017 KJØP NÆRINGSLOKALE NIPRO	0	0	0	10 251
5023 2017 FLYKTNINGEBOLIGER	688	690	0	9 202
5024 2017 NYTT FELLESKJØKKEN STORBRÅTEN BOKOLLEKTIV	0	0	0	100
5025 2017 INNKJØP AV GULVASKEMASKINER OG GLANSEMASKINER	104	105	105	322
5026 2017 INNKJØP AV NYTT MOPPESYSTEM	0	0	0	247
5027 2017 BELYSNING SAND SENTRUM	449	410	313	786
5029 2017 CARPORT FOR KOMMUNENS BILER HJEMMETJENESTEN	0	0	0	63
5030 2017 OPPGRADERING STØVERUDBUTIKKEN	1 795	1 792	0	15 472
5031 2017 TILRETTELÆGGING STEDSUTVIKLING	1 717	1 400	0	6 081
5032 2017 OPPGRADERING GATELYSANLEGG	639	1 250	1 250	0
5033 2017 MODULBYGG SFO SAND SENTRALSKOLE	60	42	0	492
5034 2017 TILTAK LANGS KJÆRLIGHETSS TIEN MOT SJØEN	257	275	375	356
5035 2017 FORPROSJEKT MO BARNEHAGE	0	0	0	138
5036 2017 UTREDNING BARNEHAGESTRUKTUR	0	0	0	130
5040 2017 OMBYGGING BLÅKLOKKELIA	0	0	0	161
5041 2017 BRANNSIKRING HERREDSHUSET	173	129	0	89
5042 2018 INNKJØP VISMA BI	112	112	106	0
5043 2018 NYTT LEKEAPPARAT INKL MONTERING SAND SENTRALSKOLE	200	150	200	0
5044 2018 MONTERING LEKEAPPARAT MO BARNEHAGE	0	0	100	0
5045 2018 PLANLEGGING / INNKJØP INVENTAR NYTT BIBLIOTEK	91	250	250	0
5046 2018 INSTALLERING AV DØRER VED POSTKJØKKEN / SAND BOSENTER	52	52	125	0
5047 2018 SKISSEPROSJEKT HELSEHUS / LEILIGHETER	0	0	313	0
5048 2018 OMBYGGING NAV / SERVICEKONTOR	357	318	438	0
5049 2018 UTVIDELSE AV EKSISTERENDE SD-ANLEGG SKOLENE/IDRETTSANLEGG	0	288	288	0
5050 2018 UTSKIFTING AV DØRER U-SKOLEN	499	500	500	0
5051 2018 OPPARBEIDING UTVIDELSE ØST, GRANERUD INDUSTRIOMRÅDE	1 224	1 375	6 875	0
5052 2018 MILEPELEN NEDGRAVD AVFALLSLØSNING (MOLOK)	0	225	225	0
5053 2018 UTVIDELSE AV BADESTRAND, SANDSAURA	209	209	188	0
5054 2018 VEGVEDLIKEHOLDSPPLAN 2018: OPPGRADERING OVERVANN OG VEDVÅR	2 175	1 825	625	0
5055 2018 INNKJØP MOTORPUMPE	154	154	163	0
5056 2018 KJØP NY FEIERBIL - SELVKOST	0	350	350	0
5057 2017 VISMA FLYT	13	0	0	222
5058 2018 NY TILHenger TRAKTOR DRIFTS- AVDELINGEN	235	235	238	0
5059 2018 NY BARNEHAGE MO	2 744	2 400	2 000	0
5060 2018 OMBYGGING TIL KONTORER PSYKISK HELSE TMM	135	225	375	0
5061 2018 UTVIDELSE PARKERINGSAREAL VED NOS	278	275	175	0
5062 2018 EL-BILER TIL DRIFTS- AVDELINGEN	214	214	250	0
5063 2018 ENØK TIL TAKSPLAN KARTLEGGING OG GJENNOMFØRING AV TILTAK	68	100	100	0
5064 2018 GARVIKÅSEN BOLIGOMRÅDE - UTVIDELSE	0	0	250	0
5065 2018 PARKERING NORD FOR MILEPELEN - OPPGRADERING/ASFALTERING	564	543	625	0
5066 2018 UTBEDRING FLØYTDAMSBRUA	0	1 130	1 130	0
5068 2018 KUNST SAMLING	184	0	0	0
5069 2018 UTSTYR BOSENTER	168	119	0	0
5070 2018 OPPARB. GÅRDSROM MELLOM KOMMUNEHUSET OG BANKEN	213	210	0	0
5071 2018 BEREDSKAPSBÅT	293	293	0	0
5073 2018 SANDSFOSEN MUR	569	550	0	0
703 KJÆRLIGHETSS TIEN	273	290	250	11
724 DIVERSE SALG AV EIENDOM	141	0	0	179
760 TANNKLINIKK	0	0	0	223
772 NYE STEDS/INFO.TAVLER 2014	28	60	50	165
787 2017 ADMINISTRASJONSHUSET - ENØK	30	31	0	102
793 2015 SENTRUMSPR. NY PARKERINGSPLASS ADMINISTRASJONSHUSET	3	0	0	686
797 2015 BOLIGER FOR Utleie	2 303	2 550	6 500	200
799 2016 UTBYGGING MOTELL MILEPELEN	423	422	0	12 422
802 2015 KUNSTGRESSBANE DALEN	0	0	0	585
806 SAMLING (BA-BI-BO)	54 817	59 935	76 935	11 134
808 2016 VOGNSKJUL SAND BARNEHAGE	133	0	0	76
810 2016 OMBYGGING GARDVIK SKOLE - STØRRE KLASSEROM	0	0	0	-8
813 2016 NYTT SD-ANLEGG SYKEHJEMMET	15	15	0	75
814 2016 OMBYGGING LOKALER EIENDOM OG SAMFUNN	0	0	0	1 244
815 2016 OPPRUSTING VEGER	0	0	0	2 214
822 2016 TURSTI BUNESVEGEN/SANDSFOSEN	0	0	0	75

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarter (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Organisering av kommunens virksomheter

	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Interkommunale samarbeid			
Glåmdal interkommunale legevakt	Legevakt		Kongsvinger kommune
Interkommunal øyeblikkelig hjelp døgntilbud (IKØ)	Helse	Vertskommunesamarbeid	Kongsvinger kommune
Odal kulturskole	Kulturskole	Vertskommunesamarbeid	Sør-Odal kommune
Odal PP-tjeneste	PP-tjeneste	Vertskommunesamarbeid	Sør-Odal kommune
Odal Barneverntjeneste	Barnevern	Vertskommunesamarbeid	Sør-Odal kommune
Personvernombud	GDPR	Vertskommunesamarbeid	Kongsvinger kommune
Regional innkjøpsordning	Innkjøp	Vertskommunesamarbeid	Kongsvinger kommune
Samhandlingskoordinator Ahus	Helse	Vertskommunesamarbeid	Kongsvinger kommune
Idrettsrådgiver	Folkehelse	Vertskommunesamarbeid	Nord-Odal kommune
Odal økonomikontor	Økonomikontor	Vertskommunesamarbeid	Nord-Odal kommune
Glåmdal Krisesenter IKS	Krisesenter	Vertskommunesamarbeid	Kongsvinger kommune
GIR IKS	Renovasjon	Interkommunalt samarbeid	Sør-Odal kommune
GIV IKS	Voksenopplæring	Interkommunalt samarbeid	Kongsvinger kommune
GIVAS IKS	Vann og avløp	Interkommunalt samarbeid	Kongsvinger kommune
Hedmark Revisjon IKS	Revisjon	Interkommunalt samarbeid	Løten kommune
Glåmdal sekretariat IKS	Sekretær kontrollutvalg	Interkommunalt samarbeid	Kongsvinger kommune
KF			
Nord-Odal kommuneskoger KF	Skogsdrift	Kommunalt foretak	Nord-Odal kommune

Note nr. 1: Endring i arbeidskapital

Tall i hele 1000 kr.

Balanseregnskapet :	31.12.2018	31.12.2017	Endring
2.1 Omløpsmidler	137 865	142 178	
2.3 Kortsiktig gjeld	71 545	71 305	
Arbeidskapital	66 320	70 873	-4 553

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	430 830	
Inntekter investeringsregnskap	8 520	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	102 870	
Sum anskaffelse av midler	542 220	542 220
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	426 319	
Utgifter investeringsregnskap	78 793	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	48 838	
Sum anvendelse av midler	553 950	553 950
Anskaffelse - anvendelse av midler		-11 730
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)		7 177
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskap		-4 553
Endring arbeidskapital i balansen		-4 553
Differanse		0

Note nr. 2: Ytelser til ledende personer og revisor

Ytelser til ledende personer (tall i hele 1000 kr)	Lønn og annen godtgjørelse	Pensjon	Telefon
Rådmann	1 116	230	4
Ordfører	852	176	4

Note nr. 3: Pensjoner

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

Tall i hele 1000 kr.	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	52	322
Tilført premiefondet i løpet av året	7 676	4 255
Bruk av premiefondet i løpet av året	7 636	4 525
Innestående på premiefond 31.12.	92	52

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet. For 2018 innebærer dette at regnskapsførte pensjonsutgifter er 10,4

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %

13.02.2019

Tall i hele 1000 kr.

		KLP		SPK	
Pensjonskostnad og premieavvik		2018	2017	2018	2017
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	23 145	21 316	3 644	3 514
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	23 305	22 092	2 245	2 176
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-23 116	-20 671	-1 677	-1 622
	Administrasjonskostnad	1 909	1 735	123	115
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	25 243	24 472	4 335	4 183
B	Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	34 682	29 342	4 285	4 039
C	Årets premieavvik (B-A)	-9 439	-4 870	50	144

		KLP		SPK	
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2018	2017	2018	2017
B	Forfalt pensjonspremie inkl. adm.kostnader)	34 682	29 342	4 285	4 039
C	Årets premieavvik	-9 439	-4 870	50	144
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	5 904	5 447	-239	-231
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	31 147	29 919	4 096	3 952
G	Pensjonstrekk ansatte	3 739	3 441	709	668
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	27 408	26 478	3 387	3 284

		KLP		SPK	
Akkumulert premieavvik		2018	2017	2018	2017
	Sum gjestående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	-30 786	-31 363	1 600	1 687
	Årets premieavvik	-9 439	-4 870	50	144
	Sum amortisert premieavvik dette året	5 904	5 447	-239	-231
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	-34 321	-30 786	1 411	1 600
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	-4 054	-3 770	200	231
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	-38 375	-34 556	1 611	1 831

		KLP		SPK	
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2018	2017	2018	2017
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	80 558	97 154	17 893	16 349
	Årets premieavvik	-9 439	-4 870	50	144
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-18 385	-11 726	395	1 400
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)				
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	52 734	80 558	18 338	17 893
	<i>Herav:</i>				
	Brutto pensjonsforpliktelse	-595 724	-564 431	-62 026	-60 086
	Pensjonsmidler	542 990	483 873	43 688	42 193
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-5 590	-8 539	-1 946	-1 897

Note nr. 4: Anleggsmidler

Tall i hele 1000 kr.	EDB-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	SUM
Anskaffelseskost 01.01	6 359	15 140	16 499	355 014	240 180	633 192
Årets tilgang	1 599	2 381	0	35 797	36 014	75 791
Årets avgang	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	7 958	17 521	16 499	390 811	276 194	708 983
Akk avskrivninger 31.12	4 193	4 949	2 600	100 525	62 541	174 808
Netto akk. og rev. nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	4 193	4 949	2 600	100 525	62 541	174 808
Bokført verdi pr. 31.12	3 765	12 572	13 899	290 286	213 653	534 175
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Årets avskrivninger	852	1 483	545	8 850	4 963	16 693
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

13.02.2019

Note nr. 5: Aksjer og andeler

Selskapets navn tall i hele 1000 kr.	Eierandel	Antall	Eventuell markedsverdi	Balanseført verdi 31.12.18	Balanseført verdi 31.12.17
KLP egenkapitalinnskudd				15 875	14 310
AS Nipro Nord-Odal	100 %	1 000		1 000	1 000
Biblioteksentralen		4		1	1
Kongsvinger kunnskapspark		5		1	1
GIV IKS	6,95			56	56
Eidsiva energi a/s	0,338	1 168 181		11 112	5 979
Leiligheter Engveien borettslag		13		4 945	4 945
Visit Kongsvingerregionen		26		13	5
Hedmark Revisjon	2 %			40	40
Sum				33 043	26 337

Note nr. 6: Langsiktig gjeld

Tall i hele 1000 kr.

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2018	01.01.2018	Neste års avdrag	Gj.snittlig løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	437 956	376 613	15 754	20,2
Obligasjonslån	0	0	0	0
Sertifikatlån	0	0	0	0
Husbanklån	83 831	66 835	2 700	16
Finansielle leieavtaler	174	247	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	521 961	443 695	18 454	
Herav selvfinansierende gjeld	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2018	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	158 558	2,23 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	363 403	1,80 %

Note nr. 7: Avdrag på lån**Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler**

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å :
 beregne minste tillatte avdrag på lån etter en forenklet formel. Avskrivningene beregnes som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf. koml § 50 nr. 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minstekrav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalslitet) på lånefinansierte anleggsmidler.

Tall i hele 1000 kr.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2018	2018
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	14 028	14 280
Bergnet minimumsavdrag	13 237	11 642
Avvik	791	2 638

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond).

	2018	2017
Mottatte avdrag på startlån	4 439	2 447
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	3 007	2 340
Avsetning til/bruk av avdragsfond	1 432	107
Saldo avdragsfond 31.12.	11 427	9 994

13.02.2019

Note nr. 8: Garantiansvar

Tall i hele 1000 kr.

Gitt overfor	Beløp pr. 31.12.		Utløper
	2018	2017	
Glåmdal interkommunale renovasjonsselskap IKS	5 928	5 994	2037
GIVAS IKS	32 497	28 423	2048
Sosialklienter	314	408	10 mnd
Sum garantiansvar	38 739	34 825	

Note nr. 9: Avsetning og bruk av fond

Tall i hele 1000 kr.

	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.regnskapet	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond	16 595	1 188	8 693	8	9 082
Bundne driftsfond	20 102	4 148	2 427	0	21 823
Ubundne investeringsfond	475	1 530	0	1 565	440
Bundne investeringsfond	10 187	1 435	0	0	11 622
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	47 359	8 301	11 120	1 573	42 967

Tall i hele 1000 kr.

	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.regnskapet	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond					
Selvkostfond	278	90	228	0	140
Næringsfond	578	38	319	0	297
Andre fond	19 246	4 020	1 880	0	21 386
Sum	20 102	4 148	2 427	0	21 823
Bundne investeringsfond					
Øremerka statstilskudd	0	0	0	0	0
Avdragsfond startlån	9 994	1 433			11 427
Tapsfond startlån	193	2	0	0	195
Sum	10 187	1 435	0	0	11 622

13.02.2019

Note nr. 10: Kapitalkonto

Tall i hele 1000 kr.

Saldo 01.01.	41 610
Økning av kapitalkonto (kreditposter)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	74 670
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	3 981
Kjøp av aksjer og andeler	5 141
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	
Utlån	16 533
Oppskrivning utlån	125
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	1 565
Avdrag på eksterne lån	17 035
Økning pensjonsmidler	60 612
Reduksjon pensjonsforpliktelser	
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter)	
Avgang fast eiendom og anlegg	427
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	14 336
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 401
Avgang aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlån	9 711
Avskrivning utlån	
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	
Bruk av midler fra eksterne lån	88 120
Reduksjon pensjonsmidler	
Økning pensjonsforpliktelser	30 331
Saldo 31.12.	75 946

13.02.2019

Note nr. 11: Investeringsoversikt

		Kostnadsramme	Forbruk			Rest kostnadsramme
			Tidligere år	I år	Totalt	
	ALLE	265 462	100 118	78 793	178 911	86 551
330	TRYGGHETSBOLIGER	39 025	32 111	457	32 568	6 457
4999	PROSJEKTERING OG BYGGELEDELSE	761	0	0	0	761
5001	2017 ØKT IKT-BRUK I SKOLENE	3 140	1 207	1 393	2 600	540
5007	2017 HEIS SAND SENTRALSKELE	1 098		1 098	1 098	0
5011	2017 UTVIDELSE AV GATELYSANLEGG KORSHOLEN	480		420	420	60
5012	2017 INNKJØP AV SYSTEMER PERSONAL	150	56	54		150
5015	2017 INNKJØP AV TO ROBOTGRESSKLIPPERE	275	126	83	209	66
5016	2017 UTBEDRING AV KJØKKEN PÅ AVDELINGENE NOS	683		441	441	242
5017	2017 UTSKIFTING AV GAMMELT UTSTYR PÅ KJØKKENET NOS	100		25	25	75
5019	2017 UTSTYR TIL MILEPELEN KULTURHUS	273		23	23	250
5023	2017 FLYKTNINGEBOLIGER	9 892		688	688	9 204
5025	2017 INNKJØP AV GULVVASKEMASKINER OG GLANSEMASKINER	427		104	104	323
5027	2017 BELYSNING SAND SENTRUM	1 099	786	449	1 235	-136
5030	2017 OPPGRADERING STØVERUDBUTIKKEN	16 094	16 258	1 795	18 053	-1 959
5031	2017 TILRETTELÆGGING STEDSUTVIKLING	9 684	6 081	1 717	7 798	1 886
5032	2017 OPPGRADERING GATELYSANLEGG	1 250		639	639	611
5033	2017 MODULBYGG SFO SAND SENTRALSKELE	680		60	60	620
5034	2017 TILTAK LANGS KJÆRLIGHETSSTIEN MOT SJØEN	952	356	257	613	339
5035	2017 FORPROSJEKT MO BARNEHAGE	275		0	0	275
5041	2017 BRANNSIKRING HERREDSHUSET	218	89	173	262	-44
5042	2018 INNKJØP VISMA BI	112		112	112	0
5043	2018 NYTT LEKEAPPARAT INKL MONTERING SAND SENTRALSKELE	200	0	200	200	0
5044	2018 MONTERING LEKEAPPARAT MO BARNEHAGE	100			0	100
5045	2018 PLANLEGGING / INNKJØP INVENTAR NYTT BIBLIOTEK	250		91	91	159
5046	2018 INSTALLERING AV DØRER VED POSTKJØKKEN / SAND BOSENTER	125		52	52	73
5047	2018 SKISSEPROSJEKT HELSEHUS / LEILIGHETER	313		0	0	313
5048	2018 OMBYGGING NAV / SERVICEKONTOR	438		357	357	81
5049	2018 UTVIDELSE AV EKSISTERENDE SD-ANLEGG SKOLENE/IDRETTSANL	288		0	0	288
5050	2018 UTSKIFTING AV DØRER U-SKOLEN	500		499	499	1
5051	2018 OPPARBEIDING UTVIDELSE ØST, GRANERUD INDUSTRIOMRÅDE	7 675	0	1 224	1 224	6 451
5052	2018 MILEPELEN NEDGRAVD AVFALLSLØSNING (MOLOK)	225		0	0	225
5053	2018 UTVIDELSE AV BADESTRAND, SANDSAURA	194	0	209	209	-15
5054	2018 VEGVEDLIKEHOLDPLAN 2018: OPPGRADERING OVERVANN OG V	1 825		2 175	2 175	-350
5055	2018 INNKJØP MOTORPUMPE	163		154	154	9
5056	2018 KJØP NY FEIERBIL - SELVKOST	350		0	0	350
5057	2017 VISMA FLYT	75	75	13	88	-13
5058	2018 NY TILHenger TRAKTOR DRIFTSAVDELINGEN	245	0	235	235	10
5059	2018 NY BARNEHAGE MO	2 892	0	2 744	2 744	148
5060	2018 OMBYGGING TIL KONTORER PSYKISK HELSE TMM	375	0	134	134	241
5061	2018 UTVIDELSE PARKERINGSAREAL VED NOS	275		277	277	-2
5062	2018 EL-BILER TIL DRIFTSAVDELINGEN	250		214	214	36
5063	2018 ENØKTILTAKPLAN KARTLEGGING OG GJENNOMFØRING AV TILT	100		68	68	32
5064	2018 GARVIKÅSEN BOLIGOMRÅDE - UTVIDELSE	250		0	0	250
5065	2018 PARKERING NORD FOR MILEPELEN - OPPGRADERING/ASFALTERI	625	0	564	564	61
5066	2018 UTBEDRING FLØYTDAMSBRUA	1 130		0	0	1 130
5068	2018 KUNST SAMLING	0		184	184	-184
5069	2018 UTSTYR BOSENTER	119		168	168	-49
5070	2018 OPPARB. GÅRDSROM MELLOM KOMMUNEHUSET OG BANKEN	200	0	213	213	-13
5071	2018 BEREDSKAPSBÅT	293		293	293	0
5073	2018 SANDSFOSSEN MUR	1 200	0	569	569	631
703	KJÆRLIGHETSSTIEN	290		273	273	17
724	DIVERSE SALG EIENDOM			141	141	-141
772	NYE STEDS/INFO.TAVLER 2014	400	350	28	378	22
787	2017 ADMINISTRASJONSHUSET - ENØK	375		30	30	345
793	2015 SENTRUMSPR. NY PARKERINGSPLASS/ADKOMST ADM.HUS	4 938	4 042	3	4 045	893
797	2015 BOLIGER FOR Utleie	25 800	8 140	2 303	10 443	15 357
799	2016 UTBYGGING MOTELL MILEPELEN	18 758	16 780	423	17 203	1 555
806	SAMLING (BA-BI-BO)	106 006	12 634	54 817	67 451	38 555
808	2016 VOGNSKJUL SAND BARNEHAGE	952	939	133	1 072	-120
813	2016 NYT SD-ANLEGG SYKEHJEMMET	300	88	15	103	197

13.02.2019

Note nr. 12: Selvkostområder

Tall i hele 1000 kr.

	Resultat 2017					Balansen 2017	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets deknings-grad i %	Vedtatt deknings-grad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) deknings-gradsfond	Deknings-gradsfond/fremførbart underskudd pr. 31.12
Renovasjon	5 725	5 732	-7	99,9 %	100,0 %	-7	0
Slam	3 700	3 612	88	102,4 %	100,0 %	88	0
Feiing	1 128	1 366	-238	82,6 %	100,0 %	-239	16
Kart og oppmåling	314	724	-410	43,4 %		0	0
Byggesak	1 342	1 350	-8	99,4 %		0	0
Plan	125	317	-192	39,4 %			

	Resultat 2017					Balansen 2016	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets deknings-grad i %	Vedtatt deknings-grad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) deknings-gradsfond	Deknings-gradsfond/fremførbart underskudd pr. 31.12
Renovasjon	5 378	5 401	-23	99,6 %	100,0 %	-22	0
Slam	3 355	3 922	-567	85,5 %	100,0 %	-69	498
Feiing	1 109	1 237	-128	89,7 %	100,0 %	-128	0
Kart og oppmåling	507	738	-231	68,7 %		0	0
Byggesak	1 048	1 175	-127	89,2 %		0	0
Plan	228	745	-517	30,6 %			

1) Årets dekningsgrad før ev.avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 3-5 års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd.

Note nr. 13: Fordringer og gjeld til KF

Kommunal virksomhet i hele 1000 kr.	Tall	31.12.2018		31.12.2017	
		Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Kortsiktige poster					
Nord-Odal kommuneskog KF		58	4	14	19
		0	0	0	0
Sum kortsiktige poster		58	4	14	19

13.02.2019

Note nr. 14: Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven §27

Regnskap for interkommunale samarbeid etter kommuneloven (koml) § 27 skal inngå i årsregnskapet til den kommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor. Årsregnskapet omfatter regnskap for slike samarbeid jf. regnskapsforskriften § 12 nr. 3, og utgjør følgende beløp :

Interkommunalt tiltak jf. koml § 27 Tall i hele 1000 kr.	Odal økonomikontor
Overføring fra Nord-Odal kommune (kontorkommunen)	4 698
Overføring fra Sør-Odal kommune	7 381
Resultat av overføringer	12 079
Samarbeidets egne inntekter	758
Samarbeidets driftsutgifter	12 837
Resultat av virksomheten	12 079
Disponering av resultatet:	
Tilbakeført deltaker kommunene	0
Overført til neste driftsår	0
Udekket underskudd	0

Note nr. 15: Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Hedmark Revisjon IKS. Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 896.800. Av dette gjelder kr 605.388 revisjon og kr 291.412 rådgivning og andre tjenester. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note nr. 16: Rentesikring

Langsiktig gjeld med fast rente

Lån nr.	Volum (mill.)	Siste forfall	Rente- binding til	Betaler	Finans- reglementet
20110511	118 835	07.10.2039	16.10.2023	2,38%	kap. 7.4
20170221	37 723	06.10.2056	06.04.2022	2,08%	kap. 7.4

Note nr. 17: Strykninger

Strykninger i driftsregnskapet

Driftsregnskapet er avsluttet i balanse. For å komme fram til resultatet er følgende disposisjoner strøket i samsvar med regnskapsforskriften § 9:

Regnskapsmessig merforbruk før strykninger	kr 6 147 305
Redusert overføringer til investeringsregnskapet	kr -
Redusert avsetning til disposisjonsfond	kr 6 147 305
Redusert dekning av tidligere års merforbruk	kr -
Regnskapsmessig merforbruk etter strykninger	kr -

13.02.2019

Note nr. 18: Leasing

Nord-Odal kommune har en del leasing-/leieavtaler, fortrinnsvis på biler og multifunksjonsmaskiner. Disse avtalene er vurdert som operasjonelle.

Kommunen har en leasingavtale på en traktor som er vurdert som finansiell.

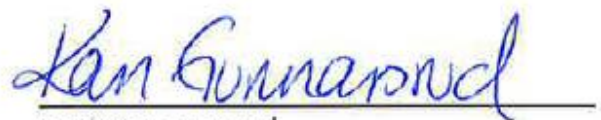
Note nr. 19: Avskrivning sosiallån

Det er ikke avskrevet sosiallån i 2018.

Sand, 13.02.2019

Runar Kristiansen
Rådmann

Kari Gunnarsrud
økonomileder

31.03.2019

Nord-Odal kommune

Årsberetning 2018

31.03.2019

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Regnskapsskjema 1A	3
Regnskapsskjema 1B	4
Utvalgte nøkkeltall – trender	5
Kommentarer til Kostra-nøkkeltallene	5
Selvkostområder	6
Likestilling	6
Tilstandsrapportering likestilling kjønn	6
Generell kjønnsbalanse	7
Kjønnsbalanse ledere	7
Generell lønnsstatistikk	8
Lønnsstatistikk ledere	8
Stillingsstørrelse – heltid/deltid	9
Utdanningsnivå	9
Tiltak rettet mot etnisitet/nedsatt funksjonsevne	10
Betryggende kontroll og etisk standard	11
Lånegjelden	11
Arbeidskapital	11
Regnskapsskjema 2A – investering	12
Regnskapsskjema 2B – investering	13

31.03.2019

Forord

I henhold til kommunelovens § 48 skal kommuner hvert kalenderår utarbeide årregnskap og årsberetning. Forskrift av 15.12.2000 nr 1424 om årsregnskap og årsberetning bestemmer videre at årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. I forskriftens § 10 finner en at årsregnskapet skal være avlagt fra administrasjonen innen 15.februar i året etter regnskapsåret. Videre skal årsregnskapet og årsberetningen vedtas av kommunestyret selv, senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Regnskapet for 2018 ble oversendt revisjonen den 13.februar 2019.

Rådmannens årsberetning er bygd opp med en forklaring på vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap i regnskapsskjema 1A, 1B, 2A og 2B. I tillegg er det redgjort for utviklingen på enkelte nøkkeltall som forteller noe om den økonomiske situasjonen kommunen er i.

31.03.2019

Regnskapsskjema 1A

	Regnskap 2018	Reg. bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-109 633	-107 558	-107 558	-103 183
Ordinært rammetilskudd	-191 669	-192 205	-192 205	-192 113
Skatt på eiendom	-19 467	-19 342	-19 342	-19 333
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-2 010	-2 522	-2 522	-2 184
Sum frie disponible inntekter	-322 779	-321 627	-321 627	-316 813
Renteinntekter og utbytte	-4 988	-3 172	-3 172	-3 526
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	8 555	7 536	7 536	7 335
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	13 954	13 832	13 832	14 207
Netto finansinnt./utg.	17 521	18 196	18 196	18 016
Til bundne avsetninger	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	1 188	7 335	0	15 039
Bruk av tidl. regnsk.m. mindreforbr	-7 335	-7 335	0	-15 039
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-8 693	-8 693	-8 138	-10 099
Netto avsetninger	-14 840	-8 693	-8 138	-10 099
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	-320 098	-312 124	-311 569	-308 896
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	320 098	312 124	311 569	301 561
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	-7 335

Frie inntekter

Kommunen fikk 1,1 mill kr mer i frie inntekter enn budsjettert. Skatteinntektene utgjør 2 mill. kr, rammeoverføringen -0,5 mill.kr , skatt på eiendom 0,1 mill.kr og andre generelle statstilskudd -0,5 mill.kr.

Finans

Netto finans viser en mindreutgift på 0,7 mill.kr. Dette skyldes i hovedsak økte renteinntekter på 1,8 mill. kr, økte renteutgifter på 1 mill.kr og ca 100.000kr mer i avdrag.

Netto avsetninger

Her bokføres disponeringen av fjorårets overskudd. Pga resultatet for året ble ubundne avsetninger lavere enn budsjettert.

31.03.2019

Regnskapsskjema 1B

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap 2018	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2017
Politikk og sentraladministrasjon	27 679	27 778	31 107	27 307
Oppvekst og kultur	119 994	115 688	114 216	113 527
Helse og omsorg	155 359	146 573	144 872	140 697
Eiendom og samfunn	30 206	28 979	28 269	30 503
Finans	-13 139	-6 893	-6 895	-10 474
Sum fordelt	320 098	312 124	311 569	301 561

På rammeområdet for politikk og sentraladministrasjon er det ingen vesentlige avvik.

På oppvekst og kultur er det et merforbruk på 4,3 mill.kr. Merforbruk på administrasjon og administrasjon grunnskolen skyldes i hovedsak høyere mottatte statstilskudd og høyere refusjon til andre private og tjenester som erstatter egenproduksjon, til sammen ca 1,4 mill.kr. Merforbruk Sand bhg ca 1,7 mill.kr, skyldes i hovedsak lønn sykevikar og andre vikarer, inkl mva og aga, samt noe sykkelønsrefusjon.

Økt tilskudd på ca 1,5 mill.kr til Odal barnevern pga lavere refusjon fra staten knyttet til fosterhjem, institusjonsplasser og utgifter knyttet til Fylkesnemnda i forb.med saker.

På helse og omsorg er det et merforbruk på 8,8 mill.kr. Sykehjemmene har ett merforbruk ved 3 etasje på 1,7 mill.kr, 2 etasje på 1,1 mill.kr og Solheim på 500'kr. Dette skyldes i hovedsak overliggerdøgn på sykehus, samt høyere lønnsutgifter enn budsjettet pga overtid, høytidskostnader og variable tillegg.

Hjemmetjenesten har netto ett overforbruk på lønn på 3 mill.kr. Det er alene 809.000kr i merforbruk på overtid. Forskyving av vakter medfører ofte overtid, og det er økt korttidsfravær. Manglende sykehjemsplasser medfører at opptil 10 hjemmeboende pasienter har hatt behov for 2 ansatte i stellsituasjoner over lengre tid.

Oppstart av trygghetsboligen med 8 plasser pga manglende sykehjemsplasser medførte 3,5 mill.kr i økte utgifter.

3 av bokollektivene har ett overforbruk på til sammen 1,7 mill.kr. Nær 680.000kr skyldes mindre refusjon ressurskrevende bruker. Øvrig er lønnsutgifter og skyldes økt personalbehov ved sykdom. Bokollektivene har pga av en feil ikke fått overført 300.000kr fra NOAO.

Mindreforbruk 0,9 mill.kr i Psykisk helse er pga en vakant stilling og økt refusjon.

For ressurskrevende tjenester ble det en merkostnad på 1,7 mill.kr pga et tjenestebehov som ikke kunne dekkes innenfor opprinnelig tilbud.

NAV inkl flyktning hadde en besparelse på 2,3 mill.kr, mye pga redusert sosialhjelpsutgifter og ikke inntak av vikar ved fravær samt noe høyere statstilskudd enn budsjettet.

NOAO har en besparelse på 1.6 mill.kr. En del er budsjettet for høyt og det er manglende overføringer til bokollektivene.

Rammeområdet for eiendom og samfunn har et merforbruk på 1,2 mill.kr. Avviket består i hovedsak av utsatt bredbåndsutbygging ca 3,1 mill.kr, mindre bruk av konsulenter ca 500.000kr, ingen refusjonsberettigede tiltak for tilskudd til støyskjermingstiltak langs Mapei ca 600.000kr, svikt leieinntekter ca 2,2 mill.kr, økte strømudgifter var 650.000kr, overforbruk på vedlikehold ca 1,6

31.03.2019

mill.kr, overforbruk på vintervedlikehold kommunale veier ca 300.000kr samt flere brannuttrykninger enn forutsatt ca 400.000kr.

På finansområdet er det en merinntekt på 6,2 mill.kr. Dette består av merinntekt på skatt ca 2.mill kr. Pensjon budsjettert for høyt (inkl arb.takers andel) ca 6,5 mill. kr. Noe mindre rammtilskudd enn budsjettert, og noe høyere renteinntekter enn budsjettert.

Utvalgte nøkkeltall – trender

Utvikling egne nøkkeltall	2018	2017	2016	2015	2014
Sum driftsinntekter (i hele 1000 kr)	430 830	415 988	394 933	383 715	367 678
Sum driftsutgifter (i hele 1000 kr)	443 056	417 044	386 745	359 991	349 764
Brutto driftsresultat (i hele 1000 kr)	-12 226	-1 057	8 188	23 724	17 914
Skatteandel i % av frie inntekter(skatt/ramme)	36,39 %	34,94 %	35,40 %	35,04 %	33,00 %
Skatteinngang i % av gjennomsnitt for landet	70,1 %	67,90 %	67,90 %	69,80 %	69,20 %
Avvik mellom reg.budsj og regnskap, brutto driftsinntekter (i hele 1000 kr)	19 431	19 270	27 469	26 757	14 096
Avvik mellom reg.budsj og regnskap, brutto driftsutgifter (i hele 1000 kr)	9 044	10 987	6 510	75	3 362
Netto renter og avdrag (i hele 1000 kr)	17 631	18 249	17 014	16 300	17 378
Netto driftsresultat (i hele 1000 kr)	-13 119	-5 408	3 734	19 129	11 266
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-2,84 %	-0,25 %	2,07 %	6,18 %	4,87 %
Renter og avdrag i % av brutto driftsinntekter	5,29 %	5,27 %	5,22 %	5,12 %	5,67 %
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-3,05 %	-1,30 %	0,95 %	4,99 %	3,06 %
Lånegjeld (ekskl. pensjon) i % av brutto driftsinntekter	121,15 %	106,75 %	96,05 %	90,21 %	89,45 %
Regnskapsmessig mer(-)/mindreforbruk(+) (i hele 1000 kr)	0	7 335	15 039	15 325	13 398

Utvalgte Kostra nøkkeltall 2018	Nord-Odal	Kostragr. 10	Hedmark	Snitt landet u/Oslo
Br.driftsresultat i % av br.dr.inntekter	-2,40 %	0,50 %	0,70 %	1,70 %
Netto dr.res. i % av br.dr.inntekter	-2,60 %	0,80 %	1,10 %	2,10 %
Langsiktig gjeld (inkl pensjon) i % av br.dr.inntekter	259,80 %	215,80 %	216,10 %	208,20 %
Netto lånegjeld (ekskl pensjon) i kr pr innbygger	93 613	63 961	78 376	73 651
Arb.kap (ex premieavvik) i % av br.dr.inntekter	8,40 %	26,00 %	23,70 %	21,00 %

Kommentarer til Kostra-nøkkeltallene

En overordnet analyse av kommunens økonomiske situasjon pr 31.12 viser en høy lånegjeld (eksklusive pensjon) pr innbygger. Sammenlignet med kostragruppe 10 har kommunen 30.000 mer i gjeld pr innbygger enn sammenlignbare kommuner, dvs 46,4%. Samlet langsiktig lånegjeld (inklusive pensjon) pr 31.12 utgjør 259,8% av brutto driftsinntekter. Her også ligger kommunen veldig høyt i forhold til sammenlignbare kommuner. Som tabellen viser er tilsvarende 215,8% for kostragruppe 10.

Økonomisk sett ble 2018 et dårligere år enn både kostragruppe 10 og landet. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter ble -2,6%, mens for sammenlignbare kommuner var resultatet 0,8% og for

31.03.2019

landet uten Oslo 2,1%. For 2018 var altså summen av driftsinntektene lavere enn summen av driftsutgiftene. Dette betyr at kommunen har brukt av frie fondsmidler for å komme i balanse.

Teknisk beregningsutvalg anbefaler at netto driftsresultat over tid bør utgjøre om lag 2% av driftsinntektene, med et anbefalt nivå på 1,75%.

Arbeidskapitalen forteller om kommunens evne til å dekke sine løpende betalingsforpliktelser. Lav arbeidskapital sier at likviditeten og betalingsevnen er svakere enn for sammenlignbare kommuner.

Selvkostområder

	Resultat 2018					Balansen 2018	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i %	Vedtatt dekningsgrad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) dekningsgradsfond	Dekningsgradsfond/fremførbart underskudd pr. 31.12
Renovasjon	5 725	5 732	-7	99,9 %	100,0 %	-7	0
Slam	3 700	3 612	88	102,4 %	100,0 %	88	0
Feiing	1 128	1 366	-238	82,6 %	100,0 %	-239	16
Kart og oppmåling	314	724	-410	43,4 %		0	0
Byggesak	1 342	1 350	-8	99,4 %		0	0
Plan	125	317	-192	39,4 %			

En etterkalkyle viser dekningsgrader under 100% for områdene renovasjon og feiing. Bruk av fond, 0,2 mill kr, ble derfor nødvendig. For slam var dekningsgraden over 100%, og i underkant av 0,1 mill kr ble avsatt til fond. På feiing er det et underskudd på 0,2 mill. Dvs at i forhold til driftsutgiftene har gebyrinntektene vært for lave i 2018.

Likestilling

I henhold til kommunelovens § 48 plikter kommunene å redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling. Det gjelder i forhold til kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne. For å hindre forskjellsbehandling skal det redegjøres både for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges.

Offentlige myndigheter skal jobbe målrettet og planmessig for å hindre diskriminering på bakgrunn av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Tilstandsrapportering likestilling kjønn

Rådmannen beskriver her kommunens tilstand i forhold til

- Kjønnsbalanse
- Lønn
- Stillingsstørrelse – heltid/deltid
- Utdanningsnivå
- Tiltak kjønn/etnisitet/funksjonsevne

Alle tall som ligger til grunn er tatt ut fra kommunens ansattsystem (Visma HRM) og gjelder alle faste ansatte per 31.12 i det aktuelle året. Det omfatter også fast ansatte som er i permisjon eller er sykemeldte.

31.03.2019

Generell kjønnsbalanse

Nord-Odal kommune hadde per 31.12.2018 418,1 årsverk fordelt på 514 faste ansatte. Det er 64,3 årsverk fordelt på 77 menn og 353,8 årsverk fordelt på 437 kvinner. Totalt er ca. 85% av alle ansatte kvinner. Det er den samme fordelingen som i 2017.

Tabellen nedenfor viser kjønnsfordelingen på de forskjellige rammeområdene oppgitt i prosent.

Rammeområde	2016		2017		2018	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Stab og støtte	24,1 %	76,9 %	17,2 %	82,8 %	20,0 %	80,0 %
Barnehager	0,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %
Skole	12,3 %	87,2 %	12,8 %	87,3 %	12,6 %	87,4 %
Oppvekst administrasjon, bibliotek og kultur	50,0 %	50,0 %	38,5 %	61,5 %	41,7 %	58,3 %
NAV kommune	0,0 %	100,0 %	25,0 %	75,0 %	33,3 %	66,7 %
Helse	16,2 %	83,8 %	13,3 %	86,7 %	20,0 %	80,0 %
Omsorg	9,2 %	90,8 %	7,9 %	92,1 %	9,0 %	91,0 %
Eiendom og samfunn	59,3 %	40,7 %	57,9 %	42,1 %	58,9 %	41,1 %

Det er en forholdsvis liten endring fra 2016 til 2018 i prosentandelen blant kvinner og menn innen de ulike områdene med unntak av område stab og støtte og helse. Innen helse har andelen menn økt med ca. 4%. Det er svært positivt. Over tid har det ikke vært noen menn i barnehagene. Det er ønskelig å få menn inn i barnehagen, men det er få menn som søker denne type jobber. Det hadde også vært ønskelig med flere menn innen helse og omsorg.

Kjønnsbalanse ledere

Kommunen hadde 31.12.2018 27 enhetsledere i kap 3.4.2 i Hovedtariffavtalen (HTA) og 6 ledere i kap 3.4.1 i HTA. Det ble i 2017 opprettet et nytt lederkapittel i HTA. Kap 3.4.3. Kommunen har 3 ledere i denne gruppa.

De fordeler seg prosentvis som følger:

	2015		2016		2017			2018		
	ledergr.	enhetsleder	ledergr.	enhetsleder	3.4.1	3.4.2	3.4.3	3.4.1	3.4.2	3.4.3
Menn	14,3	21,9	14,3	29,4	14,3	26,9	33,3	16,6	25,9	33,3
Kvinner	85,7	78,1	85,7	70,6	85,7	73,1	83,3	83,3	74,1	66,6

Det er gjort endringer i tabellen fra 2017 da kommunen på grunn av endringer i Hovedtariffavtalen har fått en ny ledergruppe. Fra 2017 er ledergruppa delt opp etter kapitlene i HTA. I perioden 2015-2016 er det delt inn i rådmannens ledergruppe og enhetsledere. Dette betyr ikke at det er noen stor endring. Det er en person som har byttet gruppe. I 2017 fikk kommunen en ny enhetsleder (HTA kap. 3.4.2) da NAV leder gikk fra å være statlig til kommunal.

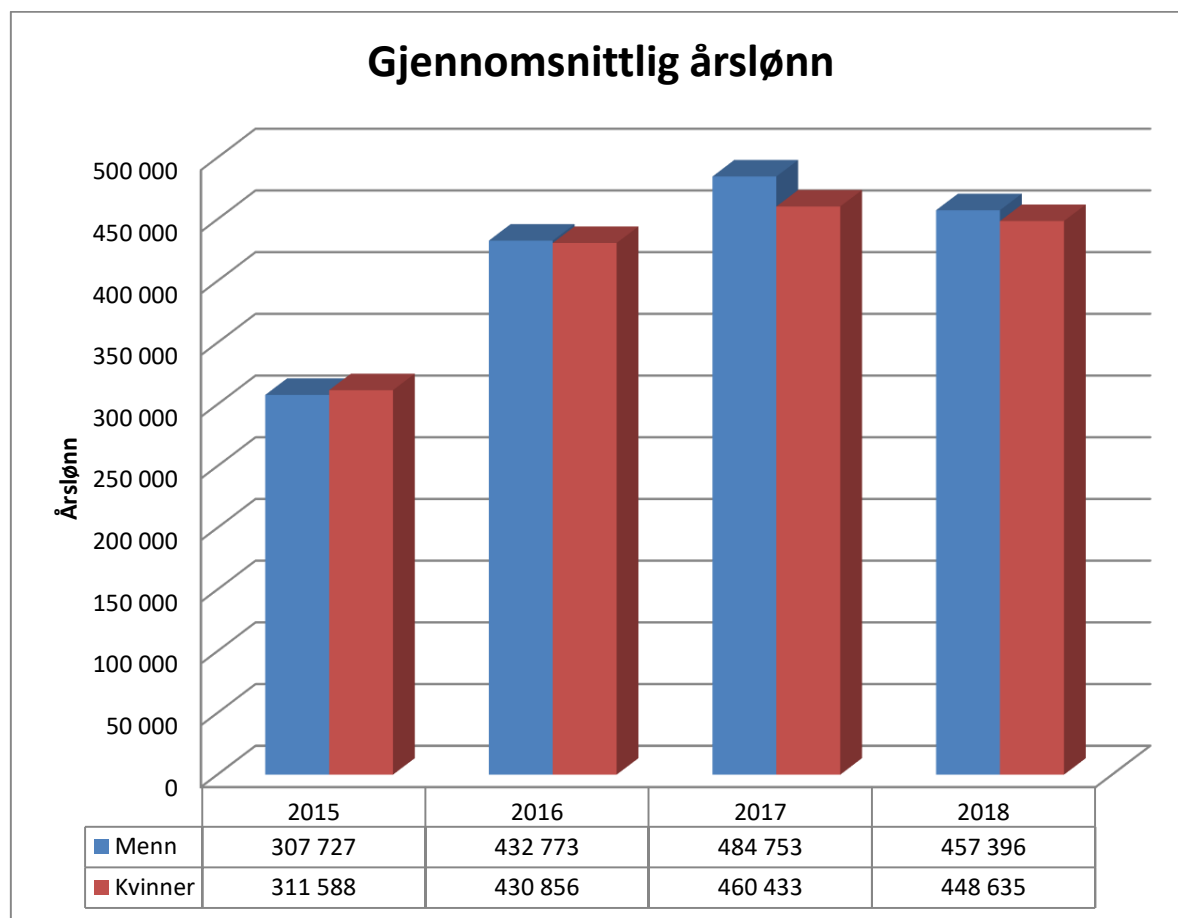
Totalt er det 75% av lederstillingene i kommunen som besettes av kvinner.

Når det gjelder kjønnsfordelingen blant ledere er den ganske stabil. Overvekten av kvinner blant de ansatte gjenspeiles naturlig nok også på ledernivåene. Mange kommunale arbeidsplasser er knyttet til omsorgsyrkene hvor kvinner utgjør en dominerende andel.

31.03.2019

Generell lønnsstatistikk

Diagrammet viser forskjellen mellom gjennomsnittlig årslønn for kvinner og menn.

Fra 2014 ble alle faste stillinger tatt med i tellingen, også de som av ulike grunner ikke var i stillingen per 31.12. Faste ansatte som for eksempel har permisjon uten lønn står med en ansettelseprosent, men 0 i utbetalt årslønn. Dette gjør at tallmaterialet vil kunne variere mellom årene. For å få mer stabile og pålitelige tall er grunnlaget endret fra 2016. Det er de samme årsverkene som telles, men i stedet for å se på faktisk utbetalt lønn legges årslønnen for stillingene til grunn. Uansett bruk av tallmateriell er det ikke store forskjeller i menn og kvinners gjennomsnittslønn i kommunen.

Lønnsstatistikk ledere

Tabellen viser lønnsforskjeller mellom mannlige og kvinnelige ledere. Det viktigste kriteriene for lederlønn er kompetanse, størrelse på enheten, budsjettstørrelse og kompleksitet på enheten.

	2016		2017			2018		
	Ledergr.	Enhetsl.	3.4.1	3.4.2	3.4.3	3.4.1	3.4.2	3.4.3
Menn	997 115	559 925	1 060 000	584 904	640 837	1 140 143	613 781	658 780
Kvinner	743 843	576 933	817 034	600 007	648 337	854 582	630 803	670 753
Gj.snitt	780 024	572 170	857 528	623 558	645 837	902 175	626 547	666 761

31.03.2019

Gruppen 3.4.1 har den største forskjellen mellom menn og kvinner sitt lønnsnivå. Årsaken til dette er at kommunens høyeste administrative stilling er besatt av en mann. Resten av ledergruppa består av kvinner. I denne perioden har det ikke vært endringer i kjønns sammensetning i denne gruppa.

Forskjellen på lønnsnivået mellom menn og kvinner er mindre i gruppa 3.4.2. Det samme gjelder for ledere i gruppa 3.4.3.

Nord-Odal kommune har en stor andel kvinner i ledelsen. Av 36 ledere er det 27 kvinner.

Det er gjort en god og viktig jobb over tid som har medført et balansert lønnsnivå mellom kvinnelige og mannlige lederne i kommunen.

Stillingsstørrelse – heltid/deltid

Tabellen nedenfor viser utviklingen de siste fire år i forhold til hvor stor andel det er av menn og kvinner med 100 % stillinger.

	2015	2016	2017	2018
Menn	53	50	60	60
Kvinner	40	41	48	48

Utviklingen viser at antall ansatte med 100 % stillinger over tid er forholdsvis stabil. Variasjonen er størst blant menn. Noe av årsaken er nok at antall menn ansatt i kommune ikke er så høy slik at endringer gir større utslag enn blant kvinner. Kommunen har møter med de tillitsvalgte 2 ganger i året for å drøfte bruken av deltidsstillinger. Nord-Odal kommune har et bevist forhold til deltid. Tallene viser at andelen menn som jobber fulltid, er høyere enn hos kvinner. Det er en utvikling blant både kvinner og menn som viser at det er en økning i antall med heltidsstillinger i fra 2016 til 2017, mens det ikke er noen endringer fra 2017 til 2018.

Ønsket om deltid er større blant kvinner enn menn. Kvinner ønsker i perioder å jobbe deltid, mens menn ønsker fulltid og søker da ikke deltidsstillinger. Kommunen forsøker ved ledighet å redusere antall deltidsstillinger der hvor det er mulig. Etter bestemmelsene i arbeidsmiljøloven (1 og 3-års regel) er det kommet mange søknader om økt stillingsprosent, men ikke alle ønsker full stilling. Det har siden 2013 ført til at flere ansatte har fått større stillingsprosenter. De fleste deltidsstillingen blant menn finner vi brannvesenet, da vi der har mange deltidsansatte.

Utdanningsnivå

Tall hentet fra SSB, juni 2018 (personer over 16 år)

	Hedmark			Landet	
	2015	2016	2017	2016	2017
Grunnskolenivå	42,4	41,4	41,1	26,5	26,2
Videregående skole-nivå	41,8	40,5	40,4	37	37,4
Fagskolenivå	0,0	1,9	1,9	2,8	2,9
Universitets- og høghskolenivå kort	13,3	13,7	14	23,4	23,7
Universitets- og høghskolenivå lang	2,5	2,5	2,6	9,4	9,7

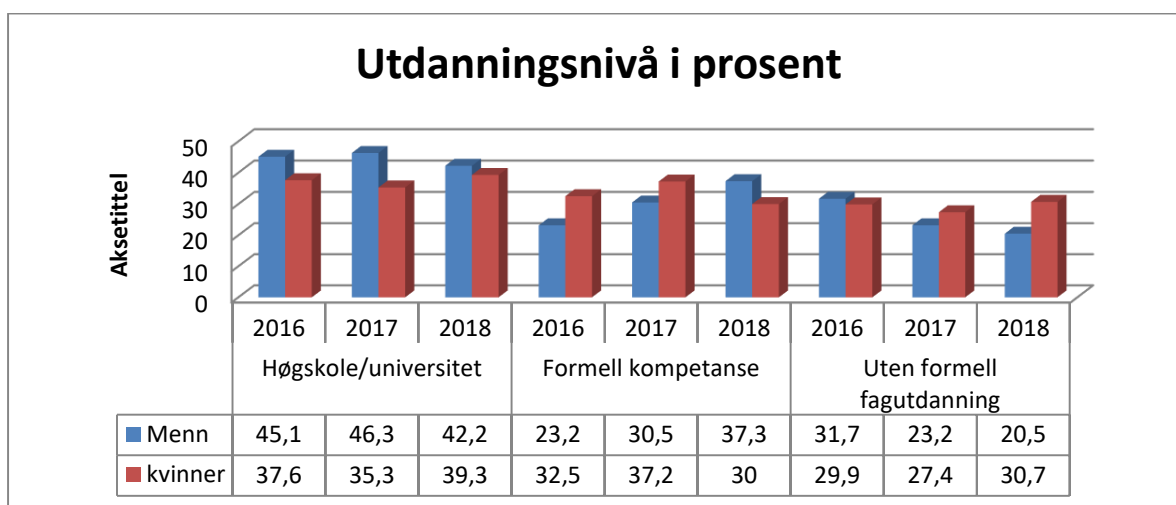
Tallene fra SSB viser at Nord-Odal ligger omtrent på landsgjennomsnittet i forhold til de som har videregående utdanningen og fagskolenivå som høyeste utdanningsnivå. Det er flere enn landsgjennomsnittet som kun har grunnskole som høyeste utdanning. I forhold til universitets- og

31.03.2019

høgskolenivå (både kort – inntil 4 år og lang – mer enn 4 år) er det det færre i kommunen som har det enn i landet for øvrig

Diagrammet nedenfor viser fordelingen på ulike utdanningsnivå for ansatte i kommunen fordelt på kjønn. Det fremkommer i diagrammet at en større andel menn enn kvinner som har høgskole-/universitetsutdanning. Dette er en gruppe som er forholdsvis stabil.

Noen ganger kan det være vanskelig å definere hvilken utdanning de ansatte har. Det er ansatte som har fagutdanning innen et annet område enn det de arbeider med. Det kan føre til at det er vanskeligere å definere de i forhold hvilken gruppe de skal registreres under. Det er positivt at det er en økning i antall kvinner med formell kompetanse. Det er forholdsvis stabilt blant mennene. Tabellen viser at kommunen har mange ansatte med høgskole/universitetsutdanning.

(Høgskole – kort og lang, formell kompetanse – videregående, fagbrev, fagskole utdanning, uten formell utdanning – grunnskole/på begynt, men ikke fullført videregående/fagbrev.)

For å stimulere ansatte til å ta utdanning, gis det kompetansetilskudd for gjennomført utdanning/videreutdanning.

Kommunen søker om midler fra tilskuddordninger som fylkesmann har når ansatte tar videre- og etterutdanning innen omsorg.

Tiltak rettet mot etnisitet/nedsatt funksjonsevne

Nord-Odal kommune er en IA- bedrift. Dette innebærer blant annet at kommunen forplikter seg til å tilrettelegge arbeidsplassen for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Det skal være fokus på dette ved ansettelse av nye medarbeidere. Det skal ved bygging/ombygging/utbedring av kommunale lokaler tilrettelegges for at arbeidsplassen skal kunne tilpasse personer med nedsatt funksjonsevne.

Kommunen har ikke utarbeidet noen arbeidsgiverpolitikk. Dette innebærer at det ikke er spesielt omhandlet i noen retningslinjer hva kommune skal gjøre for å øke antall ansatte med annen etnisitet enn norsk. Kommunen har imidlertid fokus på dette ved rekruttering av medarbeidere. Det skal ved tilsetninger legges vekt på at de ansatte i kommunen skal være bredt sammensatt også i forhold til etnisitet. Kommunen har ansatte fra flere nasjonaliteter innen alle tjenesteområdene.

31.03.2019

Betryggende kontroll og etisk standard

Rutiner for regnskapsrapportering er utarbeidet og er stadig i utvikling. Rådmannen mottar månedsrapporter og informerer formannskapet når de har møter. Tertialrapport med investeringsoversikt behandles i kommunestyret to ganger i året.

Det arbeides med kvalitetssystemet og internkontroll kontinuerlig. Det er satt i gang med ROS-analyser ifbm ny personvernlov.

Lånegjelden

(tall i mill kr)	2018	2017	2016	2015	2014
Samlet lånegjeld inklusive startlån 31.12	522	443,8	379,3	346,1	328,9

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld	Andel i %
Langsiktig gjeld med fast rente :	156 558	29,98
Langsiktig gjeld med flytende rente :	365 403	69,98
Annet (finansiell leasing traktor):	174	0,03

Lånegjeld inklusive startlånsordningen (eksklusive pensjon) utgjør pr 31.12.18 totalt 522 mill.kr eller 121,15% av driftsinntektene. Normen sier at lånegjelden ikke bør utgjøre mer enn 50%. Det ble tatt opp 75,3 mill.kr i lån til investeringer og 20 mill.kr i startlån i 2018. Samlet videreutlån i 2018 utgjør 16,3 mill.kr.

Kommunen har ikke kassekreditt for 2018.

30% av låneporteføljen har fastrenteavtale. Dette er i henhold til gjeldende finansreglement som sier at minimum 20% og maksimum 70% av lånegjelden skal være bundet opp i fastrentevilkår.

Arbeidskapital

Arbeidskapitalen består av omløpsmidler fratrasket kortiktig gjeld. Arbeidskapitalen gir derfor uttrykk for kommunens likviditet, dvs evnen til å betale løpende forpliktelser.

Kommunens arbeidskapital pr 31.12.2018 utgjør 66,3 mill kr, hvilket tilsvarer 15,4% av brutto driftsinntekter. En stor del av arbeidskapitalen kan ikke benyttes til frie driftsformål. Dette gjelder ubrukte lånemidler, investeringsfond, bundet driftsfond og premieavvik pensjon. Trekker en ut disse midlene kommer vi fram til arbeidskapitalens driftsdel. For 2018 er denne negativ med -34,6 mill.kr og utgjør -8,0% av driftsinntektene. En negativ arbeidskapital medfører at ubrukte lånemidler og fond benyttes som midlertidig driftskreditt. Kommunen har balanseført pr 31.12 et samlet netto premieavvik på 36,8 mill.kr som skal utgiftsføres over 7/10/15 år. Dette bidrar negativt til likviditetssituasjonen.

31.03.2019

Regnskapsskjema 2A – investering

	Regnskap 2018	Reg.bud	Oppr.bud	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	78 793	85 601	104 668	95 309
Utlån og forskutteringer	16 318	20 000	20 000	16 816
Kjøp av aksjer og andeler	6 706	1 585	1 600	1 453
Avdrag på utlån	3 007	3 500	3 500	2 340
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	2 963	1 530	1 200	803
Finansieringsbehov	107 787	112 216	130 968	116 720
<i>Finansiert slik:</i>				
Bruk av lånemidler	88 120	92 564	95 297	79 676
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 530	3 030	19 828	10 496
Tilskudd til investeringer	0	40	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	6 685	11 287	10 643	6 626
Mottatte avdrag utlån og refusjoner	9 877	3 710	3 600	18 469
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	106 212	110 631	129 368	115 266
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	1 573	1 585	1 600	1 453
Sum finansiering	107 785	112 216	130 968	116 719
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Finansieringsbehov

I opprinnelig budsjett vedtok kommunestyret et nivå for kommunale investeringer i anleggsmidler på 104,7 mill.kr. I løpet av året er dette beløpet redusert. Grunnen til dette er bla. at noen investeringer er skjøvet framover i tid.

Utlån og forskutteringer gjelder utlån av startlån (videreformidlingslån fra Husbanken).

Kjøp av aksjer og andeler gjelder egenkapitalinnskudd i KLP i samsvar med krav fra pensjonskassen.

Avdrag på utlån gjelder ordinære avdrag på lån i Husbanken.

Det er avsatt 3 mill.kr til bundet investeringsfond som gjelder netto avdragsinntekter startlån.

Totalt har investeringsregnskapet et finansieringsbehov på 107,8 mill.kr.

Finansiering

Finansieringsbehovet er i hovedsak dekket ved bruk av eksterne midler. Bruk av lånemidler er den største finansieringskilden. Fra opprinnelig budsjett på 95,3 mill.kr , er dette justert ned til 92,6 mill.kr gjennom året. Den reelle lånefinansieringen ble på 88,1 mill.kr, noe som er 4,5 mill.kr under justert budsjett. Andre finansieringskilder er momskompensasjon på 6,7 mill.kr og mottatte avdrag på startlån.

31.03.2019

Regnskapsskjema 2B – investering

Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskap (tall i hele 1000 kr)		Regnskap	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
		2018	2018	2018	2017
Til investeringer i anleggsmidler		80 720	87 369	106 436	97 326
<i>Fordelt slik:</i>					
330	TRYGGHETSBOLIGER	457	500	0	16 871
4999	PROSJEKTERING OG BYGGELEDELSE	0	0	761	0
5001	2017 ØKT IKT-BRUK I SKOLENE	1 393	1 500	1 890	1 207
5002	2017 IKT I BARNEHAGENE	0	0	0	43
5003	2017 VENTILASJONSANLEGG SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	1 759
5004	2017 ALARM SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	151
5005	2017 STOLER GYMSAL SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	126
5006	2017 UTREDNING SFO LOKALER SAND SENTRALSKOLE	0	0	0	317
5007	2017 HEIS SAND SENTRALSKOLE	1 098	1 098	0	17
5009	2017 UTSKIFTNING VARMEGJENVININGER GARVIK SKOLE - ENØK	0	0	0	122
5011	2017 UTVIDELSE AV GATELYSANLEGG KORSHOLEN	420	420	0	47
5012	2017 INNKJØP REKRUTTERINGSMODUL OG PERSONALMELDING	54	0	0	56
5015	2017 INNKJØP AV TO ROBOTGRESSKLIPPERE	83	90	150	126
5016	2017 UTBEDRING AV KJØKKEN PÅ AVDELINGENE NOS	441	441	200	242
5017	2017 UTSKIFTING AV GAMMELT UTSTYR PÅ KJØKKENET NOS	25	31	0	66
5018	2017 SPYLEDEKONTAMINATOR OG NYE SPISESTOLER/DUSJSTOLER	0	0	0	251
5019	2017 UTSTYR TIL MILEPELEN KULTURHUS	23	23	0	229
5020	2017 INNKJØP AV UTSTYR TIL VIDEOKONFERANSE	0	0	0	184
5021	2017 KJØP NÆRINGSLOKALE NIPRO	0	0	0	10 251
5023	2017 FLYKTNINGEBOLIGER	688	690	0	9 202
5024	2017 NYTT FELLESKJØKKEN STORBRÅTEN BOKOLLEKTIV	0	0	0	100
5025	2017 INNKJØP AV GULVVASKEMASKINER OG GLANSEMASKINER	104	105	105	322
5026	2017 INNKJØP AV NYTT MOPPESYSTEM	0	0	0	247
5027	2017 BELYSNING SAND SENTRUM	449	410	313	786
5029	2017 CARPORT FOR KOMMUNENS BILER HJEMMETJENESTEN	0	0	0	63
5030	2017 OPPGRADERING STØVERUBUTIKKEN	1 795	1 792	0	15 472
5031	2017 TILRETTELEGGING STEDSUTVIKLING	1 717	1 400	0	6 081
5032	2017 OPPGRADERING GATELYSANLEGG	639	1 250	1 250	0
5033	2017 MODULBYGG SFO SAND SENTRALSKOLE	60	42	0	492
5034	2017 TILTAK LANGS KJÆRLIGHETSTIEN MOT SJØEN	257	275	375	356
5035	2017 FORPROSJEKT MO BARNEHAGE	0	0	0	138
5036	2017 UTREDNING BARNEHAGESTRUKTUR	0	0	0	130
5040	2017 OMBYGGING BLÅKLOKKELIA	0	0	0	161
5041	2017 BRANNSIKRING HERREDSHUSET	173	129	0	89
5042	2018 INNKJØP VISMA BI	112	112	106	0
5043	2018 NYTT LEKEAPPARAT INKL MONTERING SAND SENTRALSKOLE	200	150	200	0
5044	2018 MONTERING LEKEAPPARAT MO BARNEHAGE	0	0	100	0

31.03.2019

Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskap (tall i hele 1000 kr)		Regnskap	Justert	Opprinnelig	Regnskap
		2018	2018	2018	2017
5046	2018 INSTALLERING AV DØRER VED POSTKJØKKEN / SAND BOSENT	52	52	125	0
5047	2018 SKISSEPROSJEKT HELSEHUS / LEILIGHETER	0	0	313	0
5048	2018 OMBYGGING NAV / SERVICEKONTOR	357	318	438	0
5049	2018 UTVIDELSE AV EKSISTERENDE SD-ANLEGG SKOLENE/IDRETTS	0	288	288	0
5050	2018 UTSKIFTING AV DØRER U-SKOLEN	499	500	500	0
5051	2018 OPPARBEIDING UTVIDELSE ØST, GRANERUD INDUSTRIOMRÅD	1 224	1 375	6 875	0
5052	2018 MILEPELEN NEDGRAVD AVFALLSLØSNING (MOLOK)	0	225	225	0
5053	2018 UTVIDELSE AV BADESTRAND, SANDSAURA	209	209	188	0
5054	2018 VEGVEDLIKEHOLDSPPLAN 2018: OPPGRADERING OVERVANN O	2 175	1 825	625	0
5055	2018 INNKJØP MOTORPUMPE	154	154	163	0
5056	2018 KJØP NY FEIERBIL - SELVKOST	0	350	350	0
5057	2017 VISMA FLYT	13	0	0	222
5058	2018 NY TILHenger TRAKTOR DRIFTSAVDELINGEN	235	235	238	0
5059	2018 NY BARNEHAGE MO	2 744	2 400	2 000	0
5060	2018 OMBYGGING TIL KONTORER PSYKISK HELSE TMM	135	225	375	0
5061	2018 UTVIDELSE PARKERINGSAREAL VED NOS	278	275	175	0
5062	2018 EL-BILER TIL DRIFTSAVDELINGEN	214	214	250	0
5063	2018 ENØKILTAKSPLAN KARTLEGGING OG GJENNOMFØRING AV T	68	100	100	0
5064	2018 GARVIKÅSEN BOLIGOMRÅDE - UTVIDELSE	0	0	250	0
5065	2018 PARKERING NORD FOR MILEPELEN - OPPGRADERING/ASFALT	564	543	625	0
5066	2018 UTBEDRING FLØYTDAMSBRUA	0	1 130	1 130	0
5068	2018 KUNST SAMLING	184	0	0	0
5069	2018 UTSTYR BOSENTER	168	119	0	0
5070	2018 OPPARB. GÅRDSROM MELLOM KOMMUNEHUSET OG BANKEN	213	210	0	0
5071	2018 BEREDSKAPSBÅT	293	293	0	0
5073	2018 SANDSFOSSEN MUR	569	550	0	0
703	KJÆRLIGHETSSTIEN	273	290	250	11
724	DIVERSE SALG AV EIENDOM	141	0	0	179
760	TANNKLINIKK	0	0	0	223
772	NYE STEDS/INFO.TAVLER 2014	28	60	50	165
787	2017 ADMINISTRASJONSHUSET - ENØK	30	31	0	102
793	2015 SENTRUMSPR. NY PARKERINGSPLASS ADMINISTRASJONSHUS	3	0	0	686
797	2015 BOLIGER FOR UTELEIE	2 303	2 550	6 500	200
799	2016 UTBYGGING MOTELL MILEPELEN	423	422	0	12 422
802	2015 KUNSTGRESSBANE DALEN	0	0	0	585
806	SAMLING (BA-BI-BO)	54 817	59 935	76 935	11 134
808	2016 VOGNSKJUL SAND BARNEHAGE	133	0	0	76
810	2016 OMBYGGING GARDVIK SKOLE - STØRRE KLASSEROM	0	0	0	-8
813	2016 NYTT SD-ANLEGG SYKEHJEMMET	15	15	0	75
814	2016 OMBYGGING LOKALER EIENDOM OG SAMFUNN	0	0	0	1 244
815	2016 OPPRUSTING VEGER	0	0	0	2 214
822	2016 TURSTI BUNESVEGEN/SANDSFOSSEN	0	0	0	75

Sagstua 31.03.2019

Runar Kristiansen
rådmann

Postboks 84, 2341 Løten
 Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
 Org.nr.: 974 644 576 MVA
 Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Nord-Odal kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2018

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Nord-Odal kommunes årsregnskap som viser kr 320,098 mill. til fordeling drift og et regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk på **kr 0**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Nord-Odal kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å

rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet “Konklusjon om årsberetningen” under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av rådmannen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kongsvinger, 15. april 2019

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Terje Harstad

regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

KONTROLLUTVALGET I NORD-ODAL KOMMUNE

Til kommunestyret i
Nord-Odal kommune

Kontrollutvalgets uttalelse om Nord-Odal kommunes årsregnskap for 2018

Kontrollutvalget har i møtet den 10.5.19, sak 31/19, behandlet Nord-Odal kommunes årsregnskap for 2018. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen, datert 15.4.19. Kontrollutvalgets uttalelse har i tillegg bygget på muntlige opplysninger som kom fram under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Kontrollutvalget vil for øvrig gi uttrykk for følgende:

- Kontrollutvalget har merket seg at Nord-Odal kommunes årsregnskap for 2018 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk/merforbruk på kr 0, noe som er en reduksjon fra 2017 hvor det var et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 7,335 millioner. Netto driftsresultat er negativt og beløper seg til kr 13,119 millioner mot kr 5,408 millioner i 2017. Det er ikke noe udekket merforbruk i balansen og fjorårets mindreforbruk er inntektsført i 2018.
- Brutto driftsresultat er negativt og beløper seg til kr 12,226 millioner. Det er et svakere resultat enn i 2017, hvor det var et negativt brutto driftsresultat på kr 1,057 millioner. Dette har sammenheng med at sum driftsinntekter øker med kr 14,842 millioner (3,57 %) fra 2017, mens sum driftsutgifter øker med kr 26,012 millioner (6,24 %). Dette er en bekymringsfull utvikling.
- Totalt viser driftsinntektene en merinntekt på kr 19,431 millioner i forhold til justert budsjett og opprinnelig budsjett. Det vil si at det ikke er foretatt budsjettjusteringer i løpet av året. Tilsvarende tall for driftsutgifter er et merforbruk på kr 28,475 millioner i forhold til justert budsjett og et merforbruk på kr 29,030 millioner i forhold til opprinnelig budsjett. Avvikene er kommentert i rådmannens årsberetning.
- Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse. Det er ingen udisponerte eller udekkede beløp knyttet til investeringsregnskapet i balansen. Det er heller ikke store avvik mellom regnskap 2018 og justert budsjett 2018. Det er et lite mindreforbruk som skyldes at noen investeringer er skjøvet fram i tid (jf. årsberetningen side 12).
- Kommuneloven § 48 nr. 5 sier følgende om rådmannens rapportering om kommunens arbeid med intern kontroll og etiske retningslinjer «*Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten*». Temaet er så vidt omtalt på side 11 i rådmannens årsberetning, men kunne gjerne ha vært utdypet noe mer.

I samme paragraf i kommuneloven er det sagt at rådmannen skal redegjøre for «*den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling....*» Fra side 6-10 er det gitt en god del opplysninger knyttet til likestilling.

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

Kontrollutvalget i Nord-Odal kommune

- Rådmannen skal også ifølge forskrift om finansforvaltning § 6, legge fram to rapporteringer i løpet av året, «som viser status for kommunens eller fylkeskommunens finans- og gjeldsforvaltning». Dette er fulgt opp gjennom en egen finansrapport ved tertialrapporteringen. I tillegg skal det legges fram en rapportering ved utgangen av hvert år «som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året». Denne ligger ikke i årsberetningen, men vi antar at denne legges ved årsmeldingen. Kontrollutvalget går derfor ut fra at dette er fulgt opp.

Ut over ovennevnte, og det som fremgår av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 15.4.19, har kontrollutvalget ikke merknader til Nord-Odal kommunes årsregnskap for 2018.

Nord-Odal, 10.5.19

Ole Theodor Holth
leder av kontrollutvalget

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Kopi: Formannskapet

Arkivsak-dok. 18/00018-23
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-32/19 ÅRSVSLUTNINGSBREV 2018-NORD-ODAL KOMMUNE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget årsavslutningsbrevet for 2018 fra Hedmark Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg:

1. Årsavslutningsbrev 2018 fra Hedmark Revisjon IKS.

Saksframstilling:

Hedmark Revisjon IKS har i brev av 15.4.19 sendt kommentarer til årsregnskapet for 2018 til rådmannen. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet.

I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at kommunen enten bør korrigere i 2019 eller som bør hensyntas i framtidige regnskaper. Det er ikke gitt nummerert brev til Nord-Odal kommunes regnskap i 2018.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til rådmannen og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding.

Nord-Odal kommune
v/rådmann
Herredsvegen 2
2120 SAGSTUA

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Terje Harstad

Direkte tlf.:
951 42 808

Deres ref.:

Vår ref.:
1400/2018

Dato:
15.04.2019

ÅRSVSLUTNINGSBREV 2018 – NORD-ODAL KOMMUNE

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2018. I den forbindelse ønsker vi å knytte noen kommentarer til det avlagte årsregnskapet.

Merverdiavgift og kompensasjon for merverdiavgift

Vi har fått framlagt dokumentasjon av justeringsforpliktelse for kapitalvarer pr. 31.12.2018, hvor vi tidligere har tatt forbehold i revisors beretning for merverdiavgifts kompensasjon termin 6, vedrørende manglende dokumentasjon. Kommunen har anskaffet egen programvare for å sikre nødvendig justeringsdokumentasjon. Dokumentasjonen anses å tilfredsstille krav i lov om kompensasjon for merverdiavgift § 16, jf. forskrift om kompensasjon for merverdiavgift § 6.

Kundefordringer

Aldersfordelte saldolister pr. 31.12.2018 viser ca. kr 411' som er fordringer eldre enn 1 år. Administrasjonen har vurdert fordringene som erholdelige. Oppfølging av eldre restanser bør følges opp slik at dette ikke akkumuleres ytterligere.

Bundne fond

Ved gjennomgang av prosjektrengskapene, finner vi at samlet sum kr ca. kr 181' i mindreforbruk på prosjektene som burde vært avsatt respektive bundet fond. Vi er kjent med at det er de enkelte enhetene som er ansvarlig for at bruk av og avsetninger til bundet fond gjennomføres korrekt. Vi anbefaler at alle inntekter og utgifter som vedrører definerte prosjekter, føres gjennomgående med bruk av prosjektnummer i konteringen. På denne måten holder administrasjonen bedre kontroll på resultatdisponeringene på det enkelte fond.

Ubrukt tilskudd vedrørende integrering flyktninger er avsatt til bundet fond. Vår vurdering er at dette ikke er bundne midler. Vi anbefaler at det vurderes om kontoen bør omklassifiseres til ubundet fond. Balanse fremstår med for høy verdi for bundne fond på konto 25250305 Pro 305 Flyktningemidler med kr 6 206'. Tilsvarende ble tatt opp i årsavslutningsbrev for 2017.

Ressurskrevende tjenester

Vår revisjonsuttalelse vedrørende kommunens krav til Helsedirektoratet for ressurskrevende tjenester for 2018 er avgitt 28.03.2019. Kommunens gjennomsnittlige timepris ble kr 401.

Beregnet timepris er av stor økonomisk betydning for kommunen. Vår vurdering er at følgende forhold må følges opp og vedrørende kravet for 2019;

- Utarbeide en bedre dokumentasjon som synliggjør hvordan ressursinnsats pr. bruker er beregnet med bakgrunn i turnusplaner ol.

Vi bistår gjerne dersom kommunen ønsker bistand i forkant av utarbeidelse av neste års timepriskalkyle.

Årsberetning

Vi har gjennomgått kommunens årsberetning uten å avdekke vesentlige feil eller avvik.

Avsluttende kommentar

Utkast til årsavslutningsbrev er oversendt administrasjonen 01.04.2019 for verifisering.

Når det gjelder forhold rapportert i vår interimsrevisjon viser vi til vår revisjonsrapport interim av 13.12.2018.

Vi har gjennom året ved forespørsel, ytt bistand og veiledning til kommunen.

Etter endt revisjon av årsregnskapet for 2018 vurderer vi at Nord-Odal kommune i det alt vesentlige har etablert rutiner som sikrer god intern kontroll, og at internkontrollen fungerer tilfredsstillende på de fleste områder.

Vår revisjon har ikke avdekket vesentlige forhold som får konsekvenser for revisjonsberetningen.

Vi vil benytte anledningen til å takke for et godt samarbeid i året som har gått.

Kongsvinger, 15. april 2019

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Terje Harstad
regnskapsrevisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Økonomileder

Arkivsak-dok. 18/00039-72
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-33/19 SAMTALE MED RÅDMANNEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med rådmannen til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget innkaller rådmann Runar Kristiansen til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Nord-Odal kommune. Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med rådmannen:

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpnete tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen.*

Arkivsak-dok. 18/00039-71
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-34/19 ETIKK OG VARSLING I KOMMUNEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar diskusjonen med rådmannen til orientering.

Vedlegg:

1. Råd for etikkarbeidet i kommunen (KS/FoU).

Saksframstilling:

Arbeidsmiljøloven har bestemmelser om varsling (kapittel 2 A) og sier at arbeidsgiver har plikt til å utarbeide rutiner for varsling:

§ 2 A-3. Plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling

- (1) Dersom forholdene i virksomheten tilsier det, plikter arbeidsgiver å utarbeide rutiner for intern varsling i samsvar med § 2 A-1 i tilknytning til det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.
- (2) Arbeidsgiver plikter alltid å utarbeide slike rutiner dersom virksomheten jevnlig sysselsetter minst 5 arbeidstakere.
- (3) Rutinene skal utarbeides i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.
- (4) Rutinene skal ikke begrense arbeidstakers rett til å varsle etter § 2 A-1.
- (5) Rutinene skal være skriftlige og minst inneholde:
 - a) oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold,
 - b) fremgangsmåte for varsling,
 - c) fremgangsmåte for mottak, behandling og oppfølging av varsling.
- (6) Rutinene skal være lett tilgjengelig for alle arbeidstakere i virksomheten.

De fleste kommunene har utarbeidet slike rutiner. Det som ofte mangler i rutinene, er et punkt om hvem det skal varsles til dersom det er rådmannen, som det varsles mot. Vi kommer litt tilbake til dette nedenfor.

I 2017 ble det utarbeidet noen råd for etikkarbeidet i kommunen (Råd for etikkarbeid i kommuner. Del av Oslo Economics rapport 2017-61). I dokumentet (se vedlegg 1) står det følgende i innledningen:

Kommunesektoren arbeider kontinuerlig for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. På oppdrag fra KS har Oslo Economics, i samarbeid med Prof. Tina Søreide ved NHH, utviklet et sett råd for hvordan kommuner og fylkeskommuner bør jobbe for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. Rådene er ment som en støtte til ledere og folkevalgte.

I dette dokumentet er det følgende inndeling, i forhold til hva det er gitt råd til:

1. Verdier, holdninger og kultur
2. Etske retningslinjer
3. Risikoanalyser for å avdekke sårbare områder og prosesser
4. Klar rolle- og ansvarsfordeling
5. Kommunens kontrollutvalg
6. Internkontroll med fokus på å avdekke kritikkverdige forhold
7. Varslingsrutiner for å avdekke kritikkverdige forhold
8. Åpenhet og innsyn for offentligheten
9. Bruke muligheten til digitalisering for å hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Kontrollutvalget har en klar rolle i dette arbeidet og det står følgende i råd 5:

- Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon
- Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

Kontrollutvalget har gjentatte ganger hatt dette som tema opp gjennom årene, og vi tar opp igjen dette temaet nå som en fellessak i alle kontrollutvalgene, men denne gangen tar vi først og fremst opp spørsmålet om varsling og varslingsrutiner.

Fafo laget i 2017 en rapport for KS (<https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/ytringsfrihet-og-varsling-i-kommunesektoren/>) om Ytringsfrihet og varsling i kommunesektoren. Vi tar med et utdrag om «Betydningen av varslingsrutiner»:

Arbeidstakere i kommuner og fylkeskommuner med varslingsrutiner vurderer ytringsbetingelsene som bedre enn de som svarer at de ikke har slike rutiner. I dag har åtte av ti kommuner og fylkeskommuner skriftlige rutiner for hvordan arbeidstakerne skal varsle. Ytterligere syv prosent svarer at rutiner er under utarbeidelse.

Rapporten viser også en klar sammenheng mellom det å ha varslingsrutiner og effekten av å varsle. I virksomheter som ikke har varslingsrutiner, mener 69 prosent av arbeidstakerne at det ikke har noen effekt å varsle om kritikkverdige forhold. Der hvor rutiner for håndtering av varsling er på plass er tilsvarende tall 31 prosent. En betydelig andel ledere mener at varslingsrutinene har gjort det er tryggere og enklere å varsle, mens nær halvparten av arbeidstakerne mener disse har gjort det tryggere å varsle.

En ganske stor andel varslinger gjelder psykososiale arbeidsmiljøproblemer som i større grad kjennetegnes av subjektivitet og ulike oppfatninger. En stor andel svarer at leder har ansvaret for det kritikkverdige forholdet. Det viser seg at arbeidstakere med høyere utdanning varsler mindre enn de med lavere utdanning, og kvinner varsler mer enn menn.

Varslingsrutiner er omtalt i **pkt. 7** i dokumentet «Råd for etikkarbeid i kommuner», som nevnt ovenfor. Det står følgende:

VARSLINGSRUTINER FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD (side 9-10 i vedlagte dokument)

- Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt ytringsklima
- Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold
- Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter
- I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Som nevnt ovenfor, mangler det ofte rutiner for varsling mot rådmannen, jf. råd 3 under pkt. 7):

Råd 3: Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder

I tilfeller der det varsles om en kollega på samme nivå eller i en annen avdeling, vil det ofte være hensiktsmessig å varsle til sin egen leder. Dette kan enten skje gjennom en muntlig beskjed, eller en mer formell prosess når det er nødvendig. En utfordring oppstår imidlertid når lederen er ansvarlig for det kritikkverdige forholdet som arbeidstakeren vil varsle om, eller ikke reagerer på varsler om andre. I slike tilfeller er det viktig at medarbeideren kan si fra om det kritikkverdige forholdet til andre enn sin egen leder.

For å kunne varsle om egen leder kan det være en fordel om det er mulig å varsle konfidensielt. Konfidensialitet innebærer at varslersens identitet er kjent for den som mottar varselet, men ikke for dem det varsles om. Kommunen kan også vurdere å legge til rette for at varsling skjer anonymt for å styrke beskyttelsen av varsleren.

I noen tilfeller vil det etter varslersens oppfatning være personer på toppnivå i kommunen som er ansvarlig for det varsleren mener er kritikkverdig. Av den grunn bør varslingsrutiner beskrive hvordan og til hvem arbeidstakere da skal varsle til. Det kan også varsles eksternt, for eksempel til offentlige tilsynsmyndigheter. I en del tilfeller vil varsler om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere varsler.

Eksterne (innbyggere mm.) kan varsle til kommunen, dersom kommunen har et eget eksternt varslingsorgan, jf. råd 5:

Råd 5: I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Varsling slik begrepet brukes i arbeidsmiljøloven, omfatter tilfeller der arbeidstakere (også innleide) sier fra om kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det.

Som et supplement til varsling fra arbeidstakere, kan tips fra brukere, leverandører og innbyggere generelt være en viktig kilde til informasjon om kritikkverdige forhold i kommunen. Kommunen bør derfor innrette trygge tipsmottak også for personer som ikke er ansatt i kommunen. I en del tilfeller vil tips om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere tips fra publikum.

Regjeringen oppnevnte i 2016 et eget varslingsutvalg som skulle for å gjennomgå og vurdere varslingsreglene i arbeidsmiljøloven. Dette arbeidet ble lagt fram i NOU 2018: 6 Varsling –

verdier og vern — Varslingsutvalgets utredning om varsling i arbeidslivet <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-6/id2593665/>. Ifølge denne NOU-en kan et varslingsmottak, som nevnt i råd 5 ovenfor, også fungere som varslingsmottak dersom kommunens ledelse er inhabile eller er de som det varsles imot (NOU 2018:6 side 109).

«Ved intern varsling vil varslingsmottaker være arbeidsgiver eller en representant for arbeidsgiver. Dette kan være ulike nivåer av ledere i linjen, personalsjef eller andre i ledelsen, daglig leder, styreleder, internrevisjon eller revisjonsutvalg, interne varslingsmottak eller varslingssekretariat. **Dersom virksomheten har en ordning med et eksternt varslingsmottak, vil varsling til dette også regnes som intern varsling.**» (min utheving).

I de flere av de kommunene som har egne eksterne varslingssekretariater, så er det kommunens eksterne advokat som er varslingssekretariat. Dette er altså et advokatfirma som bistår ledelsen og gir råd i juridiske spørsmål - og som kanskje samtidig mottar kritikk mot den samme ledelsen gjennom en varsling. Advokaten vil jo være avhengig av å ha en godt forhold til rådmannen for å sikre seg oppdrag framover. Hvem skal denne advokaten ivareta, varsleren eller rådmannen? Opptrer disse ta med tilstrekkelig distanse og uavhengighet i de forskjellige sakene og vil dette i så fall stride mot «God advokatskikk (pkt. 2.1.2):

En advokat må ikke påta seg oppdrag hvor hans personlige økonomiske interesser kan komme i konflikt med klientens interesser eller ha innflytelse på hans frie og uavhengige stilling som advokat.

Sekretariatsleder har hatt kontakt med KS sitt etikkutvalg (Lise Spikkeland) og spurt om etikkutvalget har drøftet denne problemstillingen. Hun svarer i e-post av 3.4.19 at etikkutvalget ikke har drøftet dette, men hun sier også at det er en utfordring det som undertegnede peker på. Men de har altså ikke gitt noen uttalelser på dette. KS har laget en egen veileder «Ytringsfrihet og varsling», hvor pkt. 3.4 omhandler «Intern varsling». I pkt. 3.4.2 heter det:

3.4.2 Varsling til kommunens alternative varslingsordning For de tilfeller der det ikke er ønskelig å varsle i linje, bør det være en alternativ og uavhengig varslingsordning som har nødvendig tillit blant ansatte. En slik varslingsordning kan være sammensatt av ansatte i kommunen eller en eller flere eksterne medlemmer. Hvilken ordning kommunen velger, vil bero blant annet på kommunens størrelse og organisering. Lokale forhold, kostnader og ressursinnsats må også vurderes, selv om det ikke nødvendigvis blir avgjørende.

Det kan for eksempel opprettes et særskilt varslingssekretariat. Medlemmene i det særskilte varslingssekretariatet bør ha kompetanse innen arbeidsmiljø, jus og økonomi. Tillitsvalgte skal ha en fri og uavhengig stilling for å kunne ivareta arbeidstakerne. De bør derfor ikke være med i et sekretariat.

Et alternativ er å engasjere et advokatkontor for å ta imot varslinger.

Her ser vi at det foreslås et eget varslingssekretariat eller et advokatkontor, dersom det ikke er ønskelig å varsle i linje. Men det er ingen problematisering i forhold til uavhengighet. Vi er også kjent med at noen kommuner benytter kommunens revisjon som varslingsmottak (eks. Romerike Revisjon IKS <http://www.romerikerevisjon.no/hjem/varsling>). Dette er i hvert fall en helt uavhengig instans til å behandle et varsel rettet mot rådmannen.

Karmøy kommune har nylig behandlet en revisjonsrapport om varsling i kommunen <https://www.karmoy.kommune.no/moteplan/sak/178685/>. Vi tar med utdrag av forslag til prosedyre for håndtering av varsel om kritikkverdig forhold, pkt. 4.4, som sier følgende:

SÆRLIG OM VARSLING SOM GJELDER RÅDMANN

Varsling om kritikkverdige forhold vedrørende rådmannen oversendes kontrollutvalget. Ordfører og rådmann informeres om mottatt varsel. Varselet oversendes revisjonen for undersøkelse og behandling. Revisjonen oversender saken med anbefalinger om tiltak/henleggelse til kontrollutvalget for behandling der. Kontrollutvalgets tilråding oversendes formannskapet og deretter kommunestyret for endelig vedtak. Kontrollutvalget/ revisjonen har ansvar for oppfølging av varsling mot rådmannen. Formannskapet/ kommunestyret skal informeres når saken er avsluttet.

De har altså valgt en rutine hvor varsel rettet mot rådmannen skal sendes kontrollutvalget. Vi er usikre på om dette er riktig, og det som er mest betenkelig er det som står om at «Kontrollutvalget/revisjonen har ansvar for oppfølging av varsling mot rådmann». Hvis dette betyr at kontrollutvalget/revisjonen trer inn i «linjen» og opptrer som arbeidsgiver og følger opp på den måten, så kan ikke kontrollutvalget gjøre dette, men kontrollutvalget kan selvsagt etterspørre hvordan eventuelle anbefalinger/tiltak er fulgt opp. Kontrollutvalgets rapporteringsvei er til kommunestyret, så kan selvsagt formannskapet få kopi.

Hvorvidt kontrollutvalget skal ha en rolle i forhold til varsling, er som sagt, usikkert, men når det er sagt, så er greit å ha med seg det som står i Kontrollutvalgsboka¹ (side 31):

Ansatte i kommunen (min utheving) kan varsle til kontrollutvalget dersom de har avdekket kritikkverdige forhold, eller dersom etablerte varslingsrutiner ikke fungerer. Kommunen har plikt til å legge til rette for varsling om kritikkverdige forhold, og den som varslers har rett til vern mot gjengjeldelse.

I NOU 2018: 6 - Varsling – verdier og vern, som nevnt ovenfor, ble det foreslått å opprette et eget varslingsombud, jf. bl.a. side 188-193. Et slikt ombud skulle i alle hovedsak ha en veilederrolle:

«Varslingsombudets hovedoppgave bør være å gi god veiledning og støtte til varslere og andre som er i vanskelige situasjoner i forbindelse med varsling. Ombudet kan da nøste opp i saken, finne ut hva som egentlig er den rettslige problemstillingen og gi råd om hvilke alternativer som finnes.»

«Regjeringen fremmet 5. april en lovproposisjon med forslag til endringer i arbeidsmiljølovens regler om varsling. I proposisjonen følger regjeringen opp de aller fleste forslagene fra Varslingsutvalget» (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/folger-opp-varslingsutvalget/id2640513/>), men har **ikke** gått inn for at det skal opprettes et eget varslingsombud. Det sies følgende om dette her:

Regjeringen er enig med utvalget i at varslere og andre aktører i en varslingsprosess kan ha særlig behov for veiledning og bistand. Det betyr ikke at et eget varslingsombud er den beste løsningen, verken økonomisk eller faglig sett.

Arbeidstilsynet har bygget opp en betydelig kompetanse innen varsling, og driver utstrakt veiledningsvirksomhet. Det er med andre ord allerede et sted hvor varslere og andre kan

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboken/id2468270/>

henvende seg for å få veiledning. Flere høringsinstanser har påpekt at opprettelse av et eget varslingsombud vil føre til vanskelige grenseoppganger mellom et ombud og Arbeidstilsynet, i tillegg til at det også vil kunne være overlapp av oppgaver. Regjeringen ønsker derfor å satse på Arbeidstilsynet, fremfor å opprette et nytt offentlig organ.

Vi har ikke funnet noe fasitsvar på en fullstendig varslingsrutine. Skal muligens en varsling mot rådmannen sendes til ordfører? Og i så fall, hvordan skal ordfører håndtere et slikt varsel i ettertid? Og hvem skal behandle et eventuelt varsel mot en ordfører?

Kontrollutvalget ønsker en drøfting med rådmannen om hvordan han/hun tenker i forhold til å ha gode nok varslingsrutiner – også når det varsles mot rådmannen. Hvilke alternativer ser rådmannen for en slik rutine? Og i forhold til råd 5, som nevnt ovenfor, om eksternt varslingsmottak for innbyggerne (tips/varsling), har rådmannen noen tanker om dette?

Råd for etikkarbeid i kommuner

Del av Oslo Economics rapport 2017-61

Råd for etikkarbeid i kommuner

Kommunesektoren arbeider kontinuerlig for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. På oppdrag fra KS har Oslo Economics, i samarbeid med Prof. Tina Søreide ved NHH, utviklet et sett råd for hvordan kommuner og fylkeskommuner bør jobbe for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. Rådene er ment som en støtte til ledere og folkevalgte.

Rådene er inndelt i ni sentrale arbeidsområder. For hvert arbeidsområde gis to til fem råd om etikkarbeidet og oppfølgingen av dette. Rådene er utarbeidet på grunnlag av beste praksis nasjonalt og internasjonalt (hovedkilde OECD). En del av rådene bygger på lovkrav og/eller gir veiledning til hvordan lovbestemmelser kan etterleves i praksis.

Rådene er relevante for alle kommuner og fylkeskommuner, uavhengig av organisasjonsform. For enkelthets skyld er rådene formulert for en kommune styrt etter formannskapsmodellen. Rådene retter seg primært mot ledere i kommuner og fylkeskommuner. Når det i et råd står at «kommunen bør», betyr dette at administrasjonssjef, enhetsledere og andre ledere i administrasjonen og virksomhetene bør ta ansvar for at det skjer. Der politiske utvalg har ansvar for etikkarbeidet beskrives det eksplisitt.

Vi håper at rådene vil være til nytte for kommuner og fylkeskommuner som ønsker å vurdere og forbedre sitt etikkarbeid.

1. VERDIER, HOLDNINGER OG KULTUR

- Kommunen bør ha verdier som tydeliggjør rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og brukere av kommunale tjenester
- Kommunen bør ha offentliggjort sine verdier
- Kommunen bør iverksette tiltak slik at medarbeidere og folkevalgte får en god forståelse for verdienes praktiske betydning og tar ansvar for at de etterleves, for eksempel gjennom dilemmatrening og medarbeidersamtaler

2. ETISKE RETNINGSLINJER

- Kommunen bør ha vedtatt og offentliggjort etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte
- De etiske retningslinjene bør beskrive hvordan medarbeidere og folkevalgte skal håndtere interessekonflikter, herunder habilitetsspørsmål, bierverv og gaver/fordeler
- De etiske retningslinjene bør beskrive reaksjoner ved brudd på retningslinjene
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere og folkevalgte kjenner og etterlever de etiske retningslinjene, og om det blir reagert ved brudd på retningslinjene
- Nye medarbeidere bør underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene, som en del av arbeidskontrakten

3. RISIKOANALYSER FOR Å AVDEKKE SÅRBARE OMRÅDER OG PROSESSER

- Kommunen bør jevnlig kartlegge hvilke prosesser som er mest utsatt for risiko for uetisk atferd og korrupsjon
- Kommunen bør prioritere kartlegging av risiko for uetisk atferd og korrupsjon i kjente risikoområder som anskaffelser, plan- og byggesaksbehandling og eierstyring av kommunale selskap
- Kommunen bør iverksette risikoreduserende tiltak når det avdekkes risiko for uetisk atferd og korrupsjon

4. KLAR ROLLE- OG ANSVARSFORDELING

- Administrativ og politisk ledelse bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom folkevalgte og administrasjonen
- Kommunen bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike avdelinger og medarbeidere innad i administrasjonen
- Administrasjonssjef og ordfører bør jevnlig gjøre rede for hvordan ulike deler av administrativ og politisk ledelse opprettholder en klar rolle- og ansvarsfordeling i praksis

5. KOMMUNENS KONTROLLUTVALG

- Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon
- Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

6. INTERNKONTROLL MED FOKUS PÅ UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

- Rutiner for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør inngå som en del av internkontrollen
- Internkontroll for å hindre uetisk atferd og korrupsjon bør gjennomføres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke, samt i form av stikkprøver
- Administrasjonssjefen bør jevnlig redegjøre overfor kommunestyret om hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon

7. VARSLINGSRUTINER FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD

- Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt yringsklima
- Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold
- Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder
- Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter
- I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

8. ÅPENHET OG INNSYN FOR OFFENTLIGHETEN

- Kommunen bør gi medarbeidere en praktisk veiledning om hvilken type informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet
- Veiledningen bør legge vekt på meroffentlighetsprinsippet
- Kommunen bør gjøre det enkelt for publikum å bli kjent med beslutningsprosesser, forvaltningspraksis, tjenesteyting og -kvalitet
- Kommunen bør gjennomføre tilfeldige kontroller av saker og informasjon unntatt offentlighet og vurdere om offentlighetsloven etterleves

9. BRUKE MULIGHETENE I DIGITALISERING FOR Å HINDRE UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

- Der det er mulig bør kommunens medarbeidere bruke digitale saksbehandlingssystem som sikrer at saksbehandlere kun har tilgang til egne saker, at spor lagres, og at personer med rett fullmakt må godkjenne saker før endelige vedtak
- Kommunen bør arbeide aktivt for at digitale løsninger innrettes på en måte som hindrer uetisk atferd og korrupsjon
- Kommunen bør bruke potensialet i digitale løsninger for å gi økt åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid

Forklaring av råd for etikkarbeid i kommuner

1. VERDIER, HOLDNINGER OG KULTUR

Verdier, holdninger og kultur er grunnleggende elementer for å fremme etisk atferd og hindre korrupsjon.

For å støtte opp om gode holdninger og en sunn kultur, kan kommunen skrive ned og offentliggjøre sine verdier. Verdiene skal uttrykke hva som kjennetegner kommunens virksomhet i dens roller og funksjoner. Verdiene er rettesnoren for alle medarbeidere og folkevalgte, og signaliserer for omverdenen hva som skal kjennetegne kommunens virksomhet.

Ved å ha et aktivt og bevisst forhold til verdiene, vil de som opptrer på vegne av kommunen stå bedre rustet til å møte uetisk atferd og korrupsjon. Det vil også kunne forhindre utglidninger og dermed forebygge at uheldig praksis finner fotfeste.

For å sikre at de etterleves, må verdiene synliggjøres, tas opp med jevne mellomrom og gjøres relevante i den praktiske hverdagen i alle deler av kommunen. Det kan være enkelt å glemme verdier hvis de ikke gjentas og gjøres kjent gjennom praktiske eksempler. Små avvik kan over tid føre til aksept og at verdigrunnlaget skifter, slik at større avvik ikke lenger oppleves som alvorlige. Ledere er viktige rollemodeller i dette arbeidet og er avgjørende for å bygge en kultur med høy etisk bevissthet.

Råd 1: Kommunen bør ha verdier som tydeliggjør rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og brukere av kommunale tjenester

Kommunene leverer velferdstjenester og forvalter offentlig myndighet og fellesskapets midler. Verdiene bør bidra til å fremme kommunenes mål ved å tydeliggjøre rollen medarbeidere og folkevalgte har overfor samfunnet og kommunens innbyggere.

Råd 2: Kommunen bør ha offentliggjort sine verdier

I teorien kan verdier ofte oppfattes som allmenne og enkle å slutte seg til. I praksis kan medarbeidere og folkevalgte oppleve at verdiene settes på prøve, at det oppstår dilemmaer eller konflikter hvor det ikke er opplagt hvordan en skal opptre. Verdiene kan gi veiledning i etiske dilemmaer som ikke er regulert gjennom lover og retningslinjer. Som et minimum bør kommunen skriftliggjøre og offentliggjøre sine verdier for å gjøre dem best mulig kjent for flest mulig.

Råd 3: Kommunen bør iverksette tiltak slik at medarbeidere og folkevalgte får en god forståelse for verdienes praktiske betydning og tar ansvar for at de etterleves, for eksempel gjennom dilemmatrening og medarbeidersamtaler

Det er ikke nok å formulere og offentliggjøre gjennomtenkte verdier hvis de ikke blir forstått og etterlevd i praksis. Etikk handler i mange tilfeller om dilemmaer, gråsoner og vanskelige valg. Derfor er det nødvendig at alle tar ansvar for verdiene og at riktig atferd trenes. Dilemmatrening gir medarbeidere og folkevalgte muligheten til å reflektere over konkrete etiske problemstillinger og utfordre egne og andres holdninger. Dilemmatrening bør være tilpasset faktiske problemstillinger den enkelte medarbeider og folkevalgte møter i hverdagen.

En annen anledning til å styrke verdigrunnlaget er medarbeidersamtaler. Ved å ta opp verdigrunnlaget og diskutere innholdet og etiske problemstillinger, kan ledere bruke disse samtalene til å forme holdningene hos medarbeiderne i kommunen.

Det finnes flere andre tiltak som kommunen kan iverksette for å gjøre innholdet i verdiene kjent, for eksempel opplæring eller seminarer, og introduksjonskurs for nye medarbeidere og folkevalgte.

Tiltakene for å gi medarbeidere og folkevalgte bedre kjennskap til verdiene kan også brukes for å bedre forståelsen for og etterlevelsen av de etiske retningslinjene.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- **Etikk og verdier i Bergen kommune**
- **Eksempler på etiske dilemma fra KS Folkevalgtprogram**
- **Kortfilmer om etisk refleksjon (KS)**
- **Etiske valg – et e-læringsprogram (Oslo kommune)**

Relevant lovverk/forskrift

- **Kommuneloven, paragraf 1 (lovens formål)**

ARBEIDSSOMRÅDE 2: ETISKE RETNINGSLINJER

Etiske retningslinjer er rettesnorer for håndtering av etiske problemstillinger som oppstår for medarbeidere og folkevalgte i kommunen. Retningslinjene kan være konkretiseringer av kommunens verdier. De bør gi praksisorientert veiledning og klare anvisninger om hvilken type atferd som forventes i hvilke situasjoner.

Etiske retningslinjer bør utarbeides lokalt, men mange kommuner velger å ta utgangspunkt i andres når de lager sine egne retningslinjer. Det er nyttig å se hvordan andre kommuner har løst dette, men det er likevel viktig at retningslinjene bygger på en selvstendig vurdering tilpasset den enkelte kommunes situasjon.

Råd 1: Kommunen bør ha vedtatt og offentliggjort etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte

Mange kommuner har utarbeidet etiske retningslinjer for medarbeidere og folkevalgte. Kommuner som ikke har gjort det, bør prioritere dette arbeidet. De etiske retningslinjene bør behandles av kommunestyret og offentliggjøres – for eksempel ved å legge dem på intranett, på nettsiden eller gjennom en etikkplakat. Offentliggjøring bidrar til å gjøre retningslinjene kjent og dermed til at de etterleves.

Noen kommuner har kun etiske retningslinjer for medarbeidere, mens andre har det både for medarbeidere og folkevalgte. Det anbefales at det utarbeides etiske retningslinjer også for folkevalgte, enten egne retningslinjer eller felles for medarbeidere og folkevalgte. Begrunnelsen for å ha etiske retningslinjer for folkevalgte er den samme som for medarbeidere; de bidrar til at kjente etiske problemstillinger håndteres riktig.

Råd 2: De etiske retningslinjene bør beskrive hvordan medarbeidere og folkevalgte skal håndtere interessekonflikter, herunder habilitetsspørsmål, bierverv og gaver/fordeler

Det er viktig at de etiske retningslinjene gjør det enklere for medarbeidere og folkevalgte å håndtere interessekonflikter. Interessekonflikter oppstår blant annet ved at ansatte eller folkevalgte har egne interesser som kan påvirke deres objektivitet og integritet, noe som kan resultere i at hensynet til kommunens interesser blir skadelidende. For eksempel kan det oppstå en interessekonflikt når en leder i kommunen skal ansette en medarbeider og en nær venn er blant søkerne.

De etiske retningslinjene skal bidra til å håndtere disse interessekonfliktene på en etisk riktig måte, for eksempel gjennom regler for habilitet. I det nevnte eksemplet kan lederen være inhabil og bør overlate ansettelsesprosessen til andre. Andre sentrale problemstillinger knyttet til interessekonflikter, som også bør reguleres av etiske retningslinjer, er bierverv og gaver/fordeler.

Råd 3: De etiske retningslinjene bør beskrive reaksjoner ved brudd på retningslinjene

For å underbygge at de etiske retningslinjene følges bør det defineres reaksjoner ved brudd på disse. Reaksjoner bør helst være rettet mot ansvarlige enkeltpersoner. For eksempel kan bøter til virksomheter ofte være en lite målrettet reaksjon ettersom det først og fremst fører til lavere tjenestekvalitet, som straffer brukerne og ikke de som har brutt retningslinjene. På generelt grunnlag er det mer virkningsfullt å sanksjonere ansvarlige enkeltpersoner, eventuelt pålegge tilsyn/rapportering som påvirker deres arbeidshverdag. Å vise at brudd på etiske retningslinjer gir reaksjoner kan ha en viktig forebyggende funksjon.

Råd 4: Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere og folkevalgte kjenner og etterlever de etiske retningslinjene, og om det blir reagert ved brudd på retningslinjene

At medarbeidere og folkevalgte kjenner de etiske retningslinjene er en absolutt forutsetning for at de følges. I tillegg er det svært viktig for etterlevelsen at det blir reagert ved brudd på retningslinjene.

Ved jevnlig å undersøke om medarbeidere og folkevalgte faktisk kjenner retningslinjene og om det blir reagert ved brudd, kan kommunen bidra til at kunnskapen oppfriskes og at retningslinjer følges. I tillegg kan svarene fra undersøkelsen brukes til å vurdere behovet for videre etikkarbeid i kommunen.

Hva som kan regnes som jevnlig undersøkelse avhenger av kommunens karakter og størrelse. For mange kommuner vil en oppfølging hvert 2-3 år være tilstrekkelig. For andre kommuner, som i en periode fokuserer mye på etikkarbeid, kan det være hensiktsmessig å undersøke årlig. Undersøkelsens form avhenger også av kommunens karakter og størrelse. I noen kommuner og sammenhenger kan en enkel og uformell undersøkelse være et nyttig bidrag. For andre kommuner vil det være nødvendig med en anonym spørreundersøkelse.

Råd 5: Nye medarbeidere bør underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene, som en del av arbeidskontrakten

Å be nye medarbeidere underskrive på at de vil følge de etiske retningslinjene har flere fordeler. For det første bidrar det til at de gjør seg kjent med retningslinjene. For det andre vil de trolig være mindre tilbøyelige til å bryte noe de har underskrevet på. For det tredje kan det gjøre det lettere for arbeidsgiveren å reagere ved brudd på retningslinjene. I sum kan dette bidra til å hindre uetisk atferd i kommunen.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Etisk standard Bærum kommune
- Etiske regler for ansatte i Oslo kommune
- Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i Kristiansand kommune
- Rammeverk for etiske retningslinjer (KS)

ARBEIDSSOMRÅDE 3: RISIKOANALYSER FOR Å AVDEKKE SÅRBARE OMRÅDER OG PROSESSER

Hensikten med risikoanalyser er å finne ut hvordan etikk- og antikorrupsjonsarbeidet bør innrettes og hva som bør prioriteres. Kommunen har begrensede ressurser som skal fordeles på en effektiv måte. Ved å gjennomføre risikoanalyser kan en få frem hvor det er størst fare for uetisk atferd og korrupsjon. Kartlegging og analyse av risiko er derfor et nødvendig utgangspunkt for å vurdere og etablere risikoreduserende tiltak.

Risiko for uetisk atferd og korrupsjon oppstår spesielt i situasjoner der kommunen forvalter goder og avgjørelser som kan ha stor økonomisk betydning for den enkelte (for eksempel innkjøpsmidler og regulering av arealer til utbygging), og der det gjøres skjønnsmessige vurderinger som er vanskelige å etterprøve.

Risiko for uetisk atferd og korrupsjon bør analyseres både på administrativt og politisk nivå. Kort forklart kan en risikoanalyse gjøres ved å forsøke å besvare tre grunnleggende spørsmål:

Hvor og hvordan kan uetisk atferd og korrupte handlinger skje i virksomheten?

Hvor sannsynlig er disse hendelsene?

Hvilke konsekvenser kan hendelsene ha?

Basert på en slik risikokartlegging kan kommunen eller enkelte virksomheter i kommunen sette sammen et helhetlig bilde av risikoen for uetisk atferd og korrupsjon, og på grunnlag av det prioritere risikoreduserende tiltak. Analysen kan gjøres enkelt eller mer formelt, avhengig av behov og ressurser.

Råd 1: Kommunen bør jevnlig kartlegge hvilke prosesser som er mest utsatt for risiko for uetisk atferd og korrupsjon

Risikobildet forandres hele tiden ettersom organisasjonen utvikles og omverdenen forandres. Det er derfor viktig å oppdatere risikoanalysene. Hva som er et hensiktsmessig tidsintervall for risikoanalyser varierer fra kommune til kommune og fra område til område. For områder, kommuner eller virksomheter som er kjent med at de har utfordringer, anbefales det å gjennomføre eller oppdatere risikoanalyser for eksempel hvert 1-3 år. For andre områder, kommuner eller virksomheter kan det være tilstrekkelig å gjøre dette for eksempel hvert 4-5 år.

Råd 2: Kommunen bør prioritere kartlegging av risiko for uetisk atferd og korrupsjon i kjente risikoområder som anskaffelser, plan- og byggesaksbehandling og eierstyring av kommunale selskap

Fra undersøkelser vet vi at anskaffelser, plan- og byggesaker og eierstyring av kommunale selskaper er områder hvor det er særlig risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Det skyldes blant annet at det på disse områdene forvaltes betydelige ressurser og knappe ressurser, som til dels blir skjønnsmessig fordelt. Risikoanalyser rettet mot disse områdene bør derfor prioriteres.

Råd 3: Kommunen bør iverksette risikoreduserende tiltak når det avdekkes risiko for uetisk atferd og korrupsjon

Når risiko avdekkes er det behov for handling. Inspirasjon til mulige tiltak finnes blant annet i denne listen med råd for etikkarbeid.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder i gjennomføring av risikoanalyser for uetisk atferd i «Beskytt kommunen! Håndbok i antikorrupsjon» (KS/ Transparency International) (side 26-27)
- Oppsummering fra Risiko- og sårbarhets (ROS) analyse: etikk og antikorrupsjon i Drammen kommune
- Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll fra KS

ARBEIDSSOMRÅDE 4: KLAR ROLLE- OG ANSVARSFORDELING

En klar rolle- og ansvarsfordeling har en viktig funksjon i forebygging av uetisk atferd og korrupsjon. Ved å fordele ansvar og makt på flere posisjoner, oppnår kommunen «checks and balances». Kommunestyret og fylkestinget har en plikt til å definere ansvarsfordeling gjennom delegasjonsreglementet i kommunelovens paragraf 39.

Kommunen skal sikre en klar rolle- og ansvarsfordeling, både mellom de folkevalgte og administrasjonen og innad i administrasjonen sentralt og i de forskjellige virksomhetene. Det er viktig at rolle- og ansvarsfordeling ikke bare eksisterer på papiret, men at denne følges i praksis.

Råd 1: Administrativ og politisk ledelse bør arbeide aktivt for å opprettholde en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom folkevalgte og administrasjonen

En klar rolle- og ansvarsfordeling mellom administrasjonen og folkevalgte i kommunestyret er grunnleggende viktig. Administrativ og politisk ledelse har ofte et tett samarbeid. I noen kommuner vil kommuneledere og politikere også ha en privat relasjon gjennom personlige vennskap eller annet. I slike tilfeller er det ekstra viktig å være oppmerksom på rolle- og ansvarsfordelingen.

Råd 2: Kommunen bør arbeide aktivt for å opprettholde klar rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike avdelinger og medarbeidere innad i administrasjonen

Klar rolle- og ansvarsfordeling innad i administrasjon sentralt og i de ulike virksomhetene i kommunen er viktig for å forebygge uetisk atferd og korrupsjon. For å hindre at relasjoner visker ut rolle- og ansvarsfordelingen er det viktig at kommunen gjør at aktivt arbeid for å opprettholde og tydeliggjøre rolle- og ansvarsfordelingen, for eksempel mellom personalfunksjonen/avdelingen og virksomhetsledere, og økonomi/regnskapsfunksjonen/avdelingen og virksomhetsledere. Klar rolle- og ansvarsfordeling er ikke til hinder for viktig samarbeid på tvers i kommunens virksomhet.

Råd 3: Administrasjonssjef og ordfører bør jevnlig gjøre rede for hvordan ulike deler av administrativ og politisk ledelse opprettholder en klar rolle- og ansvarsfordeling i praksis

Hovedansvaret for å opprettholde rolle- og ansvarsfordelingen mellom administrasjon og politikk ligger hos administrasjonssjefen og ordføreren, og er omtalt i Kommuneloven. Kommunestyret kan be administrasjonssjefen og ordføreren jevnlig redegjøre for dette. En slik redegjørelse kan gi viktig informasjon til andre i kommunen og innbyggerne generelt, samt sikre at administrasjonssjefen og ordføreren engasjerer seg i problemstillingen.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- KS Folkevalgtprogram om samspillet politikk og administrasjon (kapittel 4)
- Delegeringsreglement (Asker kommune)
- Delegeringsreglement (Frogn kommune)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommuneloven

ARBEIDSSOMRÅDE 5: KOMMUNENS KONTROLLUTVALG

Kontrollutvalget skal føre tilsyn og kontroll med kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. Et velfungerende system for kontroll er avgjørende i kommunens arbeid for å forebygge og avdekke uetisk atferd og korrupsjon. Gode kontrollrutiner øker sjansen for at uetisk atferd og korrupsjon blir oppdaget og virker dermed forbyggende.

Råd 1: Kontrollutvalget bør ha fokus på å avdekke uetisk atferd og korrupsjon

Å bidra til å avdekke uetisk atferd og korrupsjon er en viktig del av kontrollutvalgets rolle, og bør settes høyt på dagsordenen.

Råd 2: Kontrollutvalget bør få gjennomført kontroller på grunnlag av risikoanalyser og mistanke om uetisk atferd

For å forebygge og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør kontrollutvalget konsentrere sitt arbeid på områder med høy risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Dette kan oppnås ved å velge ut områder på grunnlag av risikoanalyser, i tillegg til områder der det er konkrete mistanker om uetisk atferd.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder til medlemmer av Kontrollutvalget – fokus på kommunal kvalitet (KS og NKRF)
- Kontrollutvalgsboken

Relevant lovverk/forskrift

- Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

ARBEIDSSOMRÅDE 6: INTERNKONTROLL MED FOKUS PÅ UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

Internkontroll handler i prinsippet om å ha styring og kontroll med tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse, og at de sentrale støtteprosessene utføres i tråd med politiske mål, faglige krav, lover og regelverk. Internkontroll er administrasjonens styringssystem. En god internkontroll inneholder elementer som skal bidra til å forhindre og avdekke uetisk atferd og korrupsjon, og rette opp uheldig praksis

Råd 1: Rutiner for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon bør inngå som en del av internkontrollen

Å forebygge uønskede hendelser og hindre myndighetsmisbruk er eksplisitte mål med internkontrollen. For å oppnå disse målene og hindre uetisk atferd og korrupsjon spesielt, er det behov for rutiner for dette i internkontrollen.

Råd 2: Internkontroll for å hindre uetisk atferd og korrupsjon bør gjennomføres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke, samt i form av stikkprøver

Internkontrollen bør innrettes slik at det blir et effektivt virkemiddel for å forebygge og avdekke uetisk atferd og korrupsjon. Den bør både være systematisk og samtidig ha et tilfeldig element som gjør at uetisk atferd kan avdekkes i alle deler av organisasjonen.

Kontroller bør i stor grad gjøres på grunnlag av risikoanalyser og mistanke (for eksempel som følge av tips fra brukere eller leverandører). For å forebygge uetisk atferd er det viktig at det i tillegg gjennomføres tilfeldige prøver (stikkprøver) av beslutninger og prosesser, uavhengig av risikoanalyser og mistanke. De tilfeldige prøvene vil i mange tilfeller ikke finne at det er skjedd noe uetisk. Deres verdi ligger i at de kan gi en effektiv forebyggende virkning for organisasjonen som helhet.

Råd 3: Administrasjonssjefen bør jevnlig redegjøre overfor kommunestyret om hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon

Administrasjonssjefen har det overordnede ansvaret for internkontrollen. For å sikre at internkontrollen også bidrar til å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon er det viktig at kommunestyret, som har det overordnede ansvaret for egenkontrollen, holdes informert om arbeidet. Dette kan sikres ved at administrasjonssjefen på jevnlig basis redegjør for kommunestyret hvordan internkontroll brukes for å avdekke og hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Redegjørelsen kan for eksempel gjøres muntlig for kommunestyret og/eller inngå som en del av årsberetningen fra administrasjonen. Kommuneleien (kapittel 8 § 48) stiller krav om at det i årsberetningen skal [...] redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Veileder Rådmannens internkontroll – Hvordan få orden i eget hus (KS)
- Regjeringens sider med lenker til relevant lovverk rundt egenkontroll i kommuner
- Eksempel på årsberetning og rapportering (Asker kommune, side 11-12)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommuneleien (kapittel 8 § 48)

ARBEIDSSOMRÅDE 7: VARSLINGSORDNING FOR Å AVDEKKE KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Å varsle er å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen til noen som kan gjøre noe med det. Begrepet «et varsel» kan omfatte både uformelle, muntlige beskjeder til nærmeste leder, og formaliserte prosesser gjennom skriftlige varslingskanaler. En varslingsordning skal bidra til at medarbeidere tør å si fra om kritikkverdige forhold, og dermed til å forhindre og forbedre disse.

Virksomheter med minst fem arbeidstakere skal ha varslingsrutiner. Flere kommuner har også tiltak som går utover lovens krav, som for eksempel anonyme varslingskanaler og tipsmottak for innbyggere.

Råd 1: Kommunen bør anerkjenne verdien av varsling og arbeide for et godt yringsklima

Kommunen har i henhold til arbeidsmiljøloven plikt til å oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt yringsklima. Noen mulige tiltak i denne sammenheng er å informere om hva varsling er, hva verdien er for kommunen, samt anerkjenne varslere.

Råd 2: Kommunen bør gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold

Arbeidsmiljøloven gir vern mot gjengjeldelse av varsling og stiller krav til at det skal finnes en varslingsordning i kommunen. I tillegg til å tilfredsstille lovens krav er det viktig at det i kommunen i praksis er enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold, både muntlig og gjennom formelle kanaler.

For å bidra til å gjøre det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold bør det være klart for ansatte hva som kan regnes som kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass og hvordan de på ulike måter kan varsle om dem. Åpne diskusjoner på enkelte arbeidststeder kan være et godt tiltak. Det er viktig at varslingsrutinene legger til rette for enkle og ubyråkratiske måter å varsle på når det er mulig, for eksempel muntlige beskjeder til ledere og tillitsvalgte, i tillegg til formelle prosesser når det er nødvendig.

Råd 3: Varslingsrutiner bør beskrive hvordan medarbeidere kan si fra om kritikkverdige forhold til andre enn sin egen leder

I tilfeller der det varsles om en kollega på samme nivå eller i en annen avdeling, vil det ofte være hensiktsmessig å varsle til sin egen leder. Dette kan enten skje gjennom en muntlig beskjed, eller en mer formell prosess når det er nødvendig. En utfordring oppstår imidlertid når lederen er ansvarlig for det kritikkverdige forholdet som arbeidstakeren vil varsle om, eller ikke reagerer på varslere om andre. I slike tilfeller er det viktig at medarbeideren kan si fra om det kritikkverdige forholdet til andre enn sin egen leder.

For å kunne varsle om egen leder kan det være en fordel om det er mulig å varsle konfidensielt. Konfidensialitet innebærer at varslersens identitet er kjent for den som mottar varselet, men ikke for dem det varsles om. Kommunen kan også vurdere å legge til rette for at varsling skjer anonymt for å styrke beskyttelsen av varsleren.

I noen tilfeller vil det etter varslersens oppfatning være personer på toppnivå i kommunen som er ansvarlig for det varsleren mener er kritikkverdig. Av den grunn bør varslingsrutiner beskrive hvordan og til hvem arbeidstakere da skal varsle til. Det kan også varsles eksternt, for eksempel til offentlige tilsynsmyndigheter. I en del tilfeller vil varslere om kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere varslere.

Råd 4: Kommunen bør jevnlig undersøke om medarbeidere kjenner til varslingsrutinene og varslernes rettigheter

Kjennskap til varslingsrutiner og varslersens rettigheter øker sannsynligheten for at arbeidstakere vil si fra om kritikkverdige forhold. Kommunen bør derfor undersøke om arbeidstakerne kjenner til varslingsrutinene og varslersens rettigheter. Undersøkelsen kan i seg selv øke bevisstheten rundt varsling, samt avdekke eventuelt behov for kompetansebygging.

Råd 5: I tillegg til varslingsrutiner bør kommunen ha tipsmottak for innbyggere som har mistanke om uetisk atferd og korrupsjon i kommunen

Varsling slik begrepet brukes i arbeidsmiljøloven, omfatter tilfeller der arbeidstakere (også innleide) sier fra om kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det.

Som et supplement til varsling fra arbeidstakere, kan tips fra brukere, leverandører og innbyggere generelt være en viktig kilde til informasjon om kritikkverdige forhold i kommunen. Kommunen bør derfor innrette trygge tipsmottak også for personer som ikke er ansatt i kommunen. I en del tilfeller vil tips om

kritikkverdige forhold i kommunen gis til folkevalgte. Det bør derfor finnes rutiner for hvordan folkevalgte skal håndtere tips fra publikum.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Ytringsfrihet og varsling - veileder for kommuner og fylkeskommuner (KS)
- Hva er varsling – temaside fra Fritt ord
- Varslingsrutiner i Gran kommune

Relevant lovverk/forskrift

- Arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling

ARBEIDSSOMRÅDE 8: ÅPENHET OG INNSYN FOR OFFENTLIGHETEN

Åpenhet og innsyn innebærer at omverden får se hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas. Åpenhet og innsyn gjør at flere utenfor kommunen, inkludert media, får mulighet til å avdekke eventuelle kritikkverdige forhold. Dette kan bidra til å forebygge uetisk atferd og korrupsjon.

Råd 1: Kommunen bør gi medarbeidere en praktisk veiledning om hvilken type informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet

Visse typer informasjon skal unntas offentlighet. Dette er definert i lov og regler, og gjelder for eksempel personopplysninger. Det kan imidlertid oppstå usikkerhet om hvilke opplysninger som er omfattet av hvilke regler for offentliggjøring. Dette kan igjen føre til at for mye eller for lite unntas offentlighet. Som en støtte for medarbeidere bør ansvarlige ledere derfor sørge for at det gis praktisk veiledning i hvilke typer informasjon som skal og ikke skal unntas offentlighet.

Råd 2: Veiledningen bør legge vekt på meroffentlighetsprinsippet

Et godt prinsipp i spørsmål om hva som bør offentliggjøres er meroffentlighetsprinsippet. Prinsippet innebærer, i henhold til Justisdepartementets rundskriv G-18/2001, at «vedkommende forvaltningsorgan alltid skal vurdere om et dokument likevel skal gjøres kjent helt eller delvis, selv om det etter bestemmelser i loven kan unntas fra offentlighet, og at det bør gi innsyn dersom omsynet til offentlig innsyn veg tyngre enn behovet for unntak».

Råd 3: Kommunen bør gjøre det enkelt for publikum å bli kjent med beslutningsprosesser, forvaltningspraksis, tjenesteyting og -kvalitet.

For å oppnå åpenhet og mulighet for innsyn er det ikke tilstrekkelig at informasjonen er offentlig tilgjengelig. For å kunne anvendes i praksis bør informasjonen også være lett tilgjengelig. Dette innebærer også åpne møter i folkevalgte organer i henhold til kommuneloven. Andre måter å gjøre informasjon tilgjengelig på er nettløsninger for publisering av informasjon og uthenting av dokumenter og data. Det bør være lett å finne, oversiktlig og enkelt å bruke.

Råd 4: Kommunen bør gjennomføre tilfeldige kontroller av saker og informasjon unntatt offentlighet og vurdere om offentlighetsloven etterleves

Kommunen bør følge opp hvilken type informasjon som unntas og ikke unntas offentligheten. Dette skal sikre at det er god åpenhet om kommunens drift og beslutninger, samt at mulighetene for innsyn ivaretas. Tilfeldige kontroller (stikkprøver) av hvilken type informasjon som unntas offentligheten er en effektiv måte å følge opp dette på.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Felles reglement for åpenhet, innsyn og informasjon for Lillesand kommune
- Informasjonsreglement – åpenhet, innsyn og informasjon (Gjerstad kommune)

Relevant lovverk/forskrift

- Kommunelovens § 31.Møteoffentlighet
- Offentlighetsloven

ARBEIDSSOMRÅDE 9: BRUKE MULIGHETENE I DIGITALISERING FOR Å HINDRE UETISK ATFERD OG KORRUPSJON

Digitalisering gir nye muligheter for å hindre uetisk atferd og korrupsjon. For eksempel kan digitale løsninger sikre at vedtak ikke kan fattes uten at personer med nødvendige fullmakter har godkjent saken. Videre kan digitalisering gi nye muligheter til etterprøvnbarhet av beslutningsprosesser og brukes i opplæringsformål.

Råd 1: Der det er mulig bør kommunens medarbeidere bruke digitale saksbehandlingssystem som sikrer at saksbehandlere kun har tilgang til egne saker, at spor lagres, og at personer med rett fullmakt må godkjenne saker før endelige vedtak

Digitale saksbehandlingssystemer brukes i de fleste tjeneste- og arbeidsområder i kommunen. Slike systemer kan forhindre misbruk og uetisk atferd, for eksempel ved at fullmakter til saksbehandlere er begrenset til egne saker og at tredjepersoner med riktige fullmakter må godkjenne saker. De digitale systemene bør innrettes slik at spor lagres og beslutningsprosesser kan etterprøves. I en del systemer kan det i tillegg være aktuelt å opprette systemvarsler til ledere ved mistenkelig atferd i saksbehandlingen. Dette kan være nyttig i for eksempel plan- og byggesakssystemer, samt digitale anskaffelses/konkurransgjennomføringsverktøy.

Råd 2: Kommunen bør arbeide aktivt for at digitale løsninger innrettes på en måte som hindrer uetisk atferd og korrupsjon

Digitalisering er en pågående prosess og foregår i høyt tempo i mange deler av kommunesektoren. Når det investeres i nye digitale løsninger, er det viktig at kommunen på relevante områder også tenker på hvordan løsningene kan bidra til å hindre uetisk atferd og korrupsjon.

Råd 3: Kommunen bør bruke potensialet i digitale løsninger for å gi økt åpenhet og innsyn i kommunenes arbeid

Digitale løsninger kan hjelpe til å samle informasjon om kommunenes aktivitet og gjøre den enklere tilgjengelig. De vil gi økt åpenhet og lettere mulighet for innsyn, som igjen kan forhindre uetisk atferd og korrupsjon. Et godt eksempel på god digital informasjon er internettløsninger med kart over pågående plan- og byggesaker.

Eksempler på hvordan rådene kan følges i praksis

- Digitaliseringsstrategien i KS
- Planinnsyn - internettløsning for kart over plan- og byggesaker i Oslo kommune

Arkivsak-dok. 19/00048-1
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Nord-Odal kontrollutvalg

10.05.2019

SAK N-35/19 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON BARNEVERN.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget viser til revidert plan for forvaltningsrevisjon for Nord-Odal kommune for 2019-2020 og vedtar oppstart av et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til *Barnevern*.
2. Prosjektet har følgende problemstillinger:
 - 1) Har Sør-Odal og Nord-Odal kommuner rutiner for forebyggende arbeid og tidlig innsats som sikrer etterlevelse av regelverk og anbefalinger på området?
 - 2) Har Odal barneverntjenesten en hensiktsmessig samhandling med andre kommunale enheter i det forebyggende arbeidet og for tiltaksarbeidet?
 - 3) Er kommunens praksis for oppfølging av barn i fosterhjem og fosterhjemmene i tråd med lovpålagte krav?
3. Hvis det i løpet av gjennomgangen avdekkes andre problemstillinger som bør undersøkes nærmere, tas dette opp med kontrollutvalget.
4. Prosjektet gjennomføres innenfor en ressursramme på 400 (totalt) timer og kontrollutvalget ber om at endelig rapport ferdigstilles i mars 2020.
5. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget. Hvis det er vesentlige endringer i forhold til tidsplanen eller andre forhold, legger sekretariatsleder saken fram for kontrollutvalget

Vedlegg:

1. Prosjektplan forvaltningsrevisjon innen barnevernet.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget bestilte i forrige møte (8.3.19) en prosjektplan knyttet til forvaltningsrevisjon i barnevernet. Dette var i tråd med vedtatt revidert plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020.

Odal barneverntjeneste er et vertskommunesamarbeid med Nord-Odal, hvor Sør-Odal er vertskommunen. Det er derfor kontrollutvalget i Sør-Odal som har tilsynsansvaret for denne

barneverntjenesten. Men en forvaltningsrevisjon i barneverntjenesten vil være like nyttig for Nord-Odal, derfor bestilles denne forvaltningsrevisjonen fra begge kommunene, slik at kostnadene ved gjennomføringen også kan fordeles på begge kommunene.

Stikkord for gjennomgangen er Saksbehandling/økonomi/fosterhjem/forebyggende tiltak

Dette favner jo vidt, men fokuset er på fosterhjemsplasseringer og hvilke forebyggende tiltak gjennomføres før det opprettes fosterhjem for et barn. Tidlig innsats er et stikkord. Likeledes er økonomiske sammenligninger med andre kommuner nyttig.

I prosjektplanen pkt. 5.1.2 ligger noen økonomiske sammenligninger som viser at Odal barneverntjenesten ikke skiller seg nevneverdig ut fra øvrige sammenligningskommuner.

Revisjonen foreslår følgende problemstillinger til gjennomgangen:

- 1. Har Sør-Odal og Nord-Odal kommuner rutiner for forebyggende arbeid og tidlig innsats som sikrer etterlevelse av regelverk og anbefalinger på området?**
- 2. Har Odal barneverntjenesten en hensiktsmessig samhandling med andre kommunale enheter i det forebyggende arbeidet og for tiltaksarbeidet?**
- 3. Er kommunens praksis for oppfølging av barn i fosterhjem og fosterhjemmene i tråd med lovpålagte krav?**

Prosjektet foreslås videre gjennomført innen en ramme på 400 timer (totalt) og startes opp høsten 2019 med planlagt ferdigstillelse i mars 2020.

Prosjektplan 2019

Utarbeidet av Hedmark Revisjon IKS
på vegne av kontrollutvalgene i Sør-
Odal kommune og Nord-Odal
kommune

PROSJEKTPLAN – FORVALTNINGSREVISJON «BARNEVERN»

Hedmark Revisjon IKS

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
E-post: post@hedmark-revisjon.no
Org.nr: 974 644 576 MVA

1 Bakgrunn for prosjektet

1.1 Bestilling

I henhold til kommuneloven § 77 fjerde ledd, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen.

I møte 8.3.2019, i sak 22/19 besluttet kontrollutvalget i Nord-Odal å bestille en prosjektplan for en forvaltningsrevisjon rettet mot barnevern i kommunen. Vedtaket lød som følger:

1. Kontrollutvalget viser til plan for revidert plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020 og bestiller en prosjektplan med utgangspunkt i barnevern.
2. Prosjektplanen legges fram i neste møte.

I Nord-Odal var det et ønske fra kontrollutvalget at prosjektet belyser forebyggende tiltak i kommunen og fosterhjem.

I møte 25.3.2019, i sak 22/19 besluttet kontrollutvalget i Sør-Odal å bestille en tilsvarende prosjektplan for en forvaltningsrevisjon rettet mot barnevern i kommunen. Vedtaket lød som følger:

1. Kontrollutvalget viser til plan for revidert plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020 og bestiller en prosjektplan med utgangspunkt i barnevernet.
2. Prosjektplanen legges fram i neste møte.

I begge kommuners plan for forvaltningsrevisjon ble barnevern gitt førsteprioritet blant temaene som burde revideres. Temaene som er trukket fram er saksbehandling, økonomi, fosterhjem og forebyggende tiltak. Temaene ble i kontrollutvalgsmøtet i Sør-Odal diskutert og de trakk særlig fram viktigheten av forebyggende tiltak om tidlig innsats. Økonomiske sammenligninger med andre kommuner ble også nevnt som noe som kan være nyttig. I diskusjonen i kontrollutvalget i Nord-Odal ble fokus på forebyggende tiltak og fosterhjem trukket fram.

Sør-Odal kommune er vertskommune for et felles barnevern med Nord-Odal, Odal barneverntjeneste. Barneverntjenesten er et interkommunalt samarbeid. Det innebærer at det er kontrollutvalget i Sør-Odal som kan følge opp og kontrollere vertskommunefunksjonen, jf. kommunelovens §§ 28-1b og 28-1j. Kontrollutvalget i Nord-Odal kommune kan ikke kontrollere vertskommunen og vertkommunefunksjonen, men kan delta i en forvaltningsrevisjon sammen med kontrollutvalget i Sør-Odal kommune.

1.2 Om barnevernet

Ansaret og oppgavefordelingen for barnevern i Norge deles i dag mellom staten og kommunene. Statens ansvar er delt mellom Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), Barne-, ungdoms- og familieetaten (BUFETAT), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFDIR), Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker, helsetilsynet og fylkesmannen.

BUFETAT styres av BUFDIR og er delt inn i fem regioner. BUFETAT er den delen av det statlige barnevernet som arbeider tettest opp mot det kommunale barnevernet. Etaten har blant annet ansvar

for å gi barn og unge et alternativt botilbud i de tilfeller der de ikke lenger kan bo hjemme. Dette gjøres i samarbeid med kommunene. BUFETAT har også ansvaret for blant annet å rekruttere fosterhjem, tilby statlige hjelpetiltak i hjemmet og å tilby statlige familie- og beredskapshjem.

Det kommunale barnevernet har ansvaret for at alle barn som oppholder seg i kommunen og som har behov for bistand fra barnevernet, mottar dette. Det kommunale barnevernet har ved barnevernloven ansvar for å utføre de oppgaver som loven ikke har tillagt det statlige barnevernet. Dette innebærer blant annet hjelpetiltak i hjemmet, ansvar for det forebyggende arbeidet, treffe vedtak om tiltak, oppnevne tilsynsførere for barn i fosterhjem, godkjenne fosterhjem for det enkelte barn og å forberede saker for fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. I forbindelse med forarbeidene til barnevernloven har departementet uttalt at forebyggende virksomhet er viktig og bør prioriteres (Ot.prp.nr. 44 (1991-92)). Det er vist til at forebyggende virksomhet kan være ressurskrevende, men likevel ressursbesparende på lengre sikt.

Barneverntjenesten har også et ansvar overfor øvrige kommunale enheter som arbeider med barn og ungdom og/eller som får informasjon om barns og ungdoms situasjon. De øvrige kommunale enheter har på sin side ansvar for, av eget tiltak, å gi opplysninger til barneverntjenesten dersom det er grunn til å tro at barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, alvorlige atferdsvansker eller dersom det er grunn til å tro at det er fare for utnyttelse av et barn i menneskehandel. Det er også en rekke profesjonsutøvere, både innen og utenfor offentlig sektor, som har slik meldeplikt gjennom særlovgivning. For eksempel innen helse- og sosialtjenester, skole og barnehage. Dersom dette skal fungere godt fordrer det at de ansatte i enhetene kjenner til barneverntjenestens tilbud og hvordan barneverntjenesten arbeider. Kommunen kan selv bestemme hvordan samarbeidet internt i kommunen skal organiseres, men barneverntjenesten har et ansvar for å medvirke til at hensynene til barn og unge blir ivaretatt av andre myndigheter der hvor dette har betydning for barneverntjenestens arbeid.

5.1.1 Barnevernet i tall

I 2017 var det på landsbasis 55 697 barn og unge mellom 0-22 år som mottok hjelp fra barnevernet. Av disse var 45 528 hjelpetiltak, mens 10 169 var omsorgstiltak. I løpet av 2017 ble det innrapportert 59 580 meldinger til barnevernet, noe som førte til 48 732 startede undersøkelser. De fleste som kommer i kontakt med barnevernet har kun behov for hjelpetiltak i hjemmet¹.

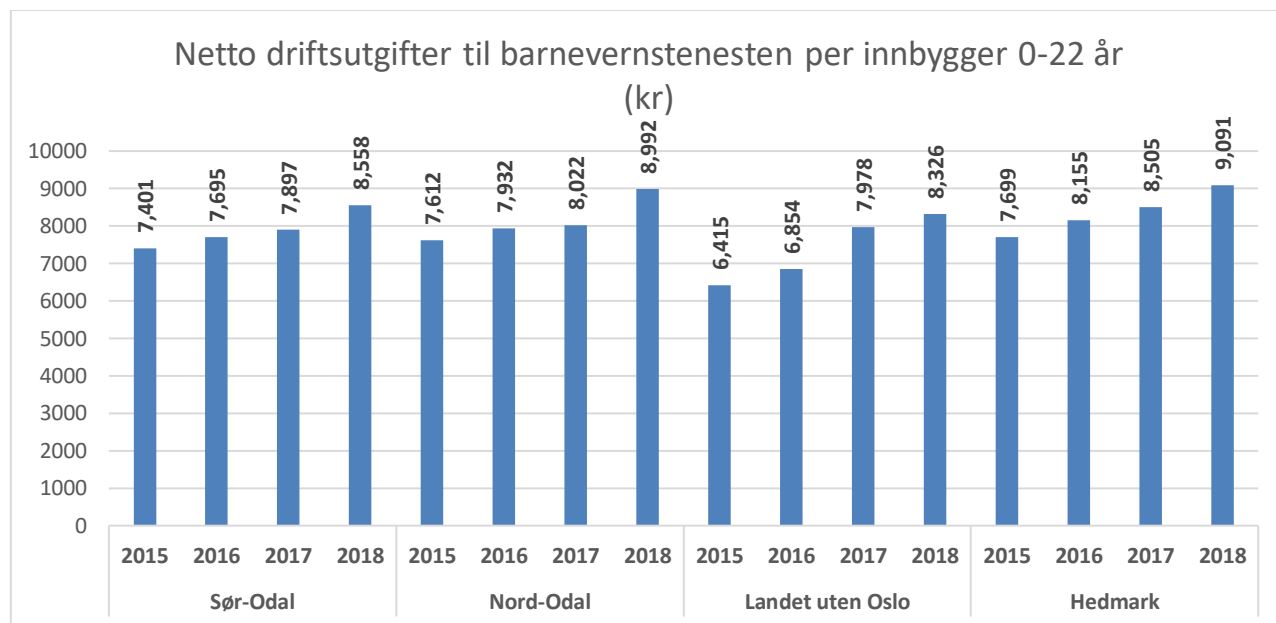
5.1.2 Odal barneverntjeneste

Fra 2014 har barneverntjenestene i Sør- og Nord-Odal vært samlet i en felles Odal barneverntjeneste. Sør-Odal er vertskommune og tjenesten er lokalisert på rådhuset i Sør-Odal.

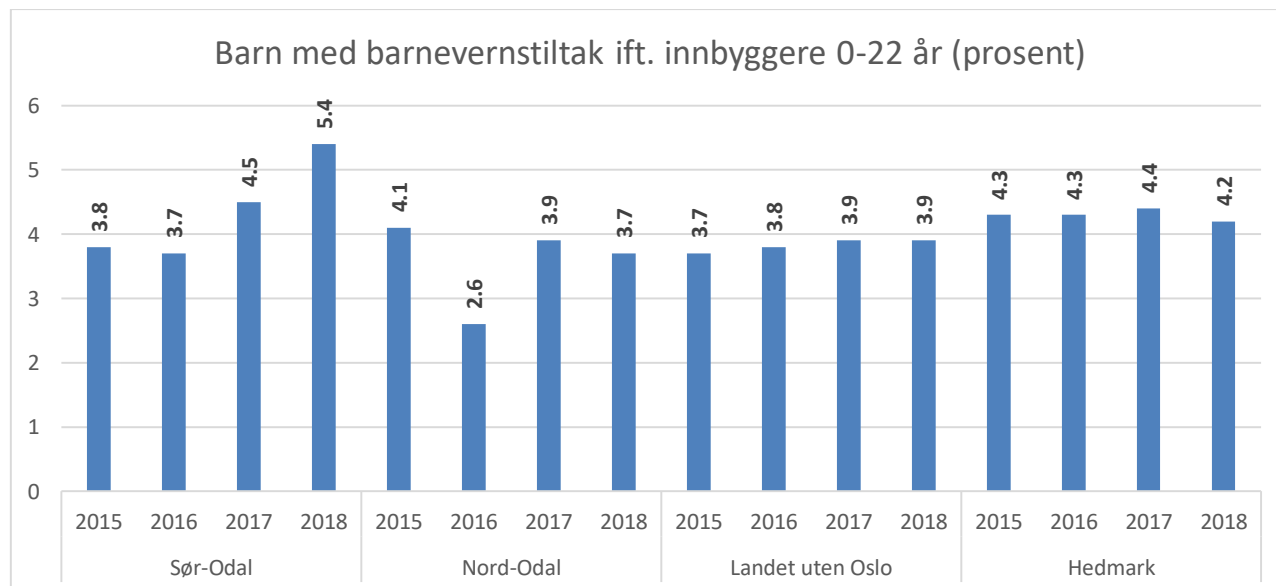
Når barn på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov, skal det iverksettes hjelpetiltak for barnet og familien. Hensynet til hva som er best for barnet, er avgjørende. Hjelpetiltak er som oftest helt frivillig og er noe som kan bli en positiv forandring for barnet og familien. Slike hjelpetiltak kan være veiledning, støttekontakt, avlastning for foreldre, besøkshjem og økonomisk hjelp. Formidling av plass i fosterhjem og institusjon kan også være hjelpetiltak. Barn skal bo hjemme så sant det er mulig. Det legges vekt på å finne årsakene til problemene og drøfte dem med foreldre og barn.

¹ Siste tilgjengelige tall, per 29.6.2018. Hentet fra <https://www.ssb.no/barnevern>

Fra 2018 deltar Sør- og Nord-Odal i den nyetablerte regionale barnevernvakten, som er et interkommunalt samarbeid mellom Eidskog, Kongsvinger, Nord-Odal, Våler, Åsnes, Grue og Sør-Odal. Barnevernvakten er barneverntjenestenes akuttberedskap. Dette er en felles vaktordning som er åpent hverdager mellom 15.00 og 8.00 og hele døgnet i helg og på helligdager. Primæroppgavene er å bistå barn, unge og familier i akutte situasjoner².

Vi ser fra tabellen³ over at Nord- og Sør-Odal har ganske like netto driftsutgifter til barnevernstjenesten. Dette er naturlig, siden tjenesten er felles. De ligger omtrent på nivå med landet uten Oslo og Hedmark fylke. Vi ser en jevn økning i alle regionene.

² <https://barnevernvakten.no/hva-er-barnevernvakten>

³ <https://www.ssb.no/statbank/table/12279/>

I denne tabellen⁴ ser vi at Sør-Odal utmerker seg med en høy andel barn som hadde barnevernstiltak i 2018. Sør-Odal har ligget jevnt høyere enn Nord-Odal de siste årene. Generelt sett ser det ut til at Sør-Odal ligger omtrent på gjennomsnittet for Hedmark, mens Nord-Odal ligger på snittet for landet for øvrig.

Kommunal Rapports kommunebarometer rapporterer blant annet på barnevern. I de foreløpige tallene for 2018 lå Nord-Odal på en 48. plass, opp fra 56.- og 143. plass i henholdsvis 2017 og 2016. Sør-Odal lå med de foreløpige 2018-tallene på en 115. plass, ned fra 76.plass i 2017, men bedre enn 121. plassen fra 2016. Plasseringen er basert på nøkkeltall for antall årsverk, saksbehandling/saksbehandlingstid, andel barn med utarbeidet plan, andel med tiltak i hjemmet, tidlig innsats og brukerperspektiv.

2 Formål og problemstillinger

Formålet med prosjektet er å belyse hvorvidt Sør- og Nord-Odal kommuner og Odal barnevernstjenesten har fokus på forebyggende arbeid og tidlig inngripen, og om barnevernstjenesten har en hensiktsmessig samhandling med andre kommunale enheter. Videre vil forvaltningsrevisjonen undersøke hvordan arbeidet med fosterhjem gjøres. Dette belyses gjennom å besvare følgende problemstillinger:

- 1. Har Sør-Odal og Nord-Odal kommuner rutiner for forebyggende arbeid og tidlig innsats som sikrer etterlevelse av regelverk og anbefalinger på området?**
- 2. Har Odal barnevernstjenesten en hensiktsmessig samhandling med andre kommunale enheter i det forebyggende arbeidet og for tiltaksarbeidet?**
- 3. Er kommunens praksis for oppfølging av barn i fosterhjem og fosterhjemmene i tråd med lovpålagte krav?**

Når det gjelder rutiner for forebyggende arbeid og tidlig innsats vil det også innebære å se etter om virkningen av de hjelpetiltakene som iverksettes, evalueres. Det er viktig å ha et godt system for slik evaluering for å sikre at en benytter hjelpetiltak som faktisk fungerer. Samhandling med andre kommunale enheter kan dreie seg om forebyggende tiltak, eller andre tiltak som er opprettet rundt den enkelte bruker. Det kan også dreie seg om formidling og håndtering av bekymringsmeldinger.

Det tas forbehold om at det kan være behov for å justere problemstillingene underveis i prosjektet. Ved mindre justeringer, informerer vi sekretariatet og ved større justeringer, informerer vi kontrollutvalget.

3 Revisjonskriterier

På bakgrunn av de ovennevnte problemstillinger skal det etableres revisjonskriterier. Disse danner grunnlaget for hva innsamlede data skal vurderes opp mot.

⁴ KOSTRA nøkkeltall ssb.no

Kriteriene skal begrunnes i / utledes av autoritative kilder innenfor det reviderte området. Autoritative kilder kan være lover, forskrifter, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak/mål/føringer, administrative retningslinjer/mål/føringer, statlige føringer/veiledere, andre myndigheters praksis, teori og reelle hensyn som vurderinger av hva som er rimelig/formålstjenlig/effektivt⁵.

I dette prosjektet vil revisjonskriteriene i hovedsak bli utledet fra følgende kilder:

- Lov om barneverntjenester
- Forskrift om fosterhjem
- Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker
- FNs barnekonvensjon om barnets rettigheter

Detaljerte revisjonskriterier vil bli utledet i første fase av prosjektet, og vil bli oversendt rådmannen for uttalelse, jf. standard for forvaltningsrevisjon RSK001.

4 Avgrensninger

Prosjektet er avgrenset slik at det ikke omhandler andre temaer enn de som dekkes av problemstillingene. Utfra referatene fra de to kontrollutvalgsmøtene, tolker revisor at kontrollutvalgene ønsker at barneverntjenesten er den som primært skal undersøkes. Dermed vil det konkrete forebyggingsarbeidet som foregår på andre arenaer, ikke inngå i denne forvaltningsrevisjonen. Barnevernet som en koordinator i dette arbeidet vil bli undersøkt.

5 Metode for datainnsamling

Vi planlegger å innhente informasjon som belyser problemstillingene gjennom følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Dybdeintervjuer

I tilknytning til denne forvaltningsrevisjonen tar vi høyde for å gjennomføre dybdeintervjuer med fire til sju respondenter. Vi vil legge vekt på å velge ut respondenter både fra ledernivå og saksbehandlere. Vi ser for oss at vi vil snakke med enhetsleder for Odal barneverntjeneste og øvrige i kommunen som jobber med fosterhjem og forebygging.

Utvalget av respondenter til dybdeintervjuer vil bli avgjort i første fase av prosjektet.

Alle data som innhentes vil bli verifisert. Intervjuer verifiseres av intervjupersonene og dokumentstudiene av Sør- og Nord-Odal kommuner. Prosjektet gjennomføres i samsvar med Norges kommunerevisorforbund sin standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

⁵ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon pkt. 23 og 24

6 Aktualitet og nytteverdi

Aktualitet og nytteverdi vurderes i forhold til om forvaltningsrevisjonen er egnet for å avdekke risikoområder som kan medføre feil og/eller mangler. Det må antas at prosjektet medfører nytteverdi for kommunen, i den grad man kan synliggjøre områder der kommunen kan gjøre forbedringer.

7 Organisering og ansvar

Forvaltningsrevisjonen er planlagt gjennomført av en utøvende forvaltningsrevisor, i samarbeid med en oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Det vil senere bli avgjort hvem disse personene vil være.

Prosjektet vil bli gjennomført innenfor en ramme på 400 timer.

Prosjektet startes opp høsten 2019 og behandles i kontrollutvalget i mars 2020. Planlagt tidspunkt for ferdigstilling forutsetter at Sør-Odal og Nord-Odal kommuner yter nødvendige bidrag innen revisjonens fastsatte frister.

Kongsvinger 26. april 2019

Laila Irene Stenseth
oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Karoline Hovstad
utøvende forvaltningsrevisor

Arkivsak-dok. 19/00005-5
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Nord-Odal kontrollutvalg

10.05.2019

SAK N-36/19 ENDELIG BESTILLING AV SELSKAPSKONTROLL I GIR IKS.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget viser til revidert plan for selskapskontroll for Nord-Odal kommune for 2018-2019 og vedtar oppstart av et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til GIR IKS.
2. Prosjektet har følgende problemstillinger:
 - 1) I hvilken grad beregner GIR IKS selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer?
 - 2) Hvordan sikrer GIR IKS at det ikke forekommer krysssubsidiering eller at gebyrbelagte tjenester belastes med kostnader de ikke skal belastes med?
 - 3) Hva slags betalingsrutiner har GIR IKS ved innsamlingsstasjonene, og hvordan sikres det at rutinene følges?
 - 4) Hvor kostnadseffektivt drives selskapet, f.eks. sett i forhold til lignende selskaper?
3. Hvis det i løpet av gjennomgangen avdekkes andre problemstillinger som bør undersøkes nærmere, tas dette opp med kontrollutvalget.
4. Prosjektet gjennomføres innenfor en ressursramme på ca. 270 timer og kontrollutvalget ber om at endelig rapport ferdigstilles innen 31.12.19.
5. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget. Hvis det er vesentlige endringer i forhold til tidsplanen eller andre forhold, legger sekretariatsleder saken fram for kontrollutvalget

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i møtet 8.3.19, sak 20/19 prosjektplan knyttet til forvaltningsrevisjon i GIR IKS. Følgende ble vedtatt:

1. Kontrollutvalget fastholder at det er selvkost som er hovedpoenget med gjennomgangen.
2. Saken behandles igjen når det øvrige kontrollutvalgene har behandlet saken.

Årsaken til at saken skulle behandles på nytt, var å sikre samme bestilling i alle eierkommunene. Nå har alle eierkommunene vedtatt det samme, så bestillingen kan iverksettes.

I prosjektplanen er det også foreslått at det også kan vurderes en kontroll om effektiv drift. Følgende står under pkt. 3:

Kostnadseffektiv drift vil være avgjørende for størrelsen på avfallsgebyrene til innbyggerne i eierkommunene. Vi vet at mange kommunepolitikere er opptatt av at gebyrene ikke må bli for høye og det er viktig at ledelsen i selskapet har fokus på økonomistyring og å få mest mulig tjeneste ut av hver krone. Selskapet kan ha målsettinger som delvis kan virke i motsatt retning av kostnadseffektiv drift på kort sikt. Eksempel på dette kan være utviklingsprosjekter. En kontroll rettet mot kostnadseffektiv drift kan godt kombineres med en kontroll av selvkost, ettersom selvkost også i stor grad handler om å holde kontroll med utgiftene i selskapet.

Vi vil tro at dette er nyttig informasjon for politikerne og foreslår derfor at det legges inn et ekstra punkt om dette. Dette legges inn som problemstilling 4:

4. Hvor kostnadseffektivt drives selskapet, f.eks. sett i forhold til lignende selskaper?

Ifølge oppdragsavtalen var det stipulert 220 timer på de tre første problemstillingene. Det antas at prosjektet kan gjennomføres på ca. 270 timer dersom problemstilling 4 tas med. Kostnaden foreslås fordelt mellom eierkommunene etter eierandel.

Det forutsettes likevel at alle kontrollutvalgene går inn for dette. For å slippe å ta en ekstra runde om dette, vil sekretariatet foreslå at punktet droppes dersom noen av kontrollutvalgene ikke ønsker å ha det med.

Arkivsak-dok. 18/00009-28
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-37/19 INFORMASJON FRA HEDMARK REVISJON IKS.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen fra Hedmark revisjon IKS til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Det har i det siste året pågått forhandlinger mellom Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS om en mulig sammenslåing av de to selskapene. Noe av bakgrunnen for dette er at Hedmark Revisjon IKS reviderer Hedmark fylkeskommune, mens Innlandet Revisjon IKS reviderer Oppland fylkeskommune. Ettersom disse to fylkeskommune nå skal slås sammen, så blir det et spørsmål om hvem som skal revidere den sammenslåtte fylkeskommunen. Hvis de to revisjonsenhetene hadde slått seg sammen, ville dette gjort saken enklere.

Daglig leder Morten Alm Birkelid vil orientere om hvordan denne saken har utviklet seg.

Arkivsak-dok. 18/00097-17
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Nord-Odal kontrollutvalg

10.05.2019

SAK N-38/19 EVENTUELT.

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 18/00098-17
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Nord-Odal kontrollutvalg	10.05.2019

SAK N-39/19 EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS MØTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar evalueringen til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget tar en evaluering av møtet. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres bedre?

Er det saker/informasjon/endringer som skal inn i tiltaksplanen? Eventuelle spørsmål til de som skal orientere i neste møte.